PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XIII ЖОВТЕНЬ, 1972 ЧИСЛО 10

НА СВІТЛИНІ УЧАСНИКИ ПЕДАГОГІЧНОГО КУРСУ І ВИКЛАДАЧІ У ТОРОНТІ. В першому ряді зліва сидять: дир. Денис Гевко, проф. д-р І. Тесля, пані О. Соколик, дир. В. Волицький, мгр. Тоня Горохович, проф. Д. Козій, мгр. Ярослава Зорич та інсп. І. Боднарчук. 2-гий ряд зліва: Думан Рома, Ліда Малецька, Іванка Маїк, Орест Грицай, Пелех Оксана, пані Ст. Думан, Степан Зарицький, Маруся Підкович, Віра Гробельська, Рома Зарицька, Марійка Вітер, Мирося Костів, Галя Олійник і Михайло Думан.

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XIII ЖОВТЕНЬ, 1972 Ч. 10

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 10 OCTOBER, 1972 VOL. XIII

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Т. Мосора — Рідна мова і пісня 1
Наталія Кібець — Зоя Михайлівна Гайдай 3
Стефанія Пауш — Конференція Культурної спадщини в Альберті 5
Андрій Малишко — В мене є друзі 6
В. Смирнів — Творчі засоби Панаса Мирного 7
Г. Балан і О. Гамара — Вона завжди буде з нами 11
С. М. Приходько — Таємниці зеленого скарбу 12
Worst A. Schmid — Keyston of Our Cultural Tomorrow 15
J. P. Gorchynski — A creative Life fir Children 17
В. Фідлер — Лора Сікорд — жінка і легенда 19
О. Бойчук — При праці на Музейну Фундацію Союзу Українок 22
Відділ для дітей 23
Громадська і родинні хроніка 24
Домашнє господарство 32
Українська вишивка 32

ВАЖНЕ

Просимо звернути увагу, на "Postal Code", що його має „Промінь". До кожного листа, що висилаєте до журнала допишіть до адреси такі знаки R2W 3R4.

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ВИБРАНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — Видання КУК англомовне	$7.50
ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ — проф. д-р Н. Полонська Василенко. Стор. 160. Ціна	$6.00
НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ — Збірник пісень на слова Лесі Українки. Ювілейне видання — містить ноти на 27 пісень. Ціна	$10.00
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Янішевська	$0.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
10168 - 100 St.
Edmonton 15, Alta.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XIII ЖОВТЕНЬ, 1972 Ч. 10

Рідна мова й пісня

Своє довкілля людина пізнає своїми змислами. Людина спроможна витворити у своїй уяві образ того, що спостерегла, почула, понюхала, закоштувала, діткнулася. Своїм розумом вміє людина передати ясні поняття другому при помочі звуків, що в'яжуться в слова, а слова в речення. Винайдення письма є неоціненим добродійством для людства, бо написану на папері мову, передається нащадкам з покоління в покоління.

Мова це дуже важливий чинник у формуванні нації, бо ж гурт людей — а може він сягати і грубі мільйони, гурт, що має спільне минуле, гурт, що послуговується тією самою мовою, заховує ті самі звичаї й традиції, ту саму культуру і який взагалі є переємником великих спільних ідей, називається націею — народом. Як довго народ вживає своєї мови — так довго вдержується він на поверхні землі, як окрема одиниця. Але, як нарід затрачує свою мову через стид, страх, чи несвідомість, перестає бути народом, натомість стає наймитом для других, погноєм для чужої ниви. Кажуть: чиєю мовою говориш, того й душу маєш.

Поневолювачі українського народу, чи будуть це москалі, поляки, чи мадяри добре розуміли значення матірної мови для підбитого ними народу, вони знали, що матірня мова це той цемент, що споює народ у твердий моноліт, тому вони нашу мову забороняли, її висмівали, називаючи її мовою мужиків, не допускали нашої мови до шкіл, ані до адміністрації. Біла Росія мала міністра Валуєва, що заборонив українську мову, а червона Москва через своїх диктаторів витискає українську мову зі школи, з адміністрації і взагалі з публичного життя.

Із розповідей очевидців довідуємось, що у Львові на вулицях не чується української мови. Український народ стероризований, заляканий комуністами відійшов в підпілля, оминаючи в той спосіб підозріння зі сторони московського Н.К.В.Д і його наслідків, т. зн. висилки в холодний Сибір, або кулі в потилицю в тюремних підвалах. Та мимо того страшного тиску на нашу мову, вона-українська мова таки збережеться, бодай у напів розвалених хатах українських колгоспників, щоб у слушний час, коли розвалиться комуно-московська імперія, вийти з-під соломяної стріхи, як це вже бувало у XVIII і XIX століттях, щоб своєю милозвучністю проголосити довгождану волю свого уярмленого Народу. Похилі від старости хати та землянки українських голодних і обдертих колгоспників на нашій поневоленій Батьківщині стають скарбницею, де зберігається рідна мова, той неоцінений скарб народу, запорука його самостійности.

Натомість у вільному від комунізму світі нажаль рідна мова витискається з українських родин, не під тиском урядів даних країн, в яких живемо, але виганяють її з хати ті люди, які будучи маленькими дітьми, щебетали тією мовою ті перші найсолодші слова для батьків: Мамо, Тату! Навчились зі слуху чужої мови, погордили своєю прадідною і цю погорду передають своїм дітям, представляючи їм, що рідна мова є зайва тут і не матиме жодної вартости в житті. І не диво отже, більшість української молоді, що малими дітьми разом з батьками вимігрувала з рідного краю тут, не згадуючи ту молодь, що вже тут народилась між собою і по своїх організаціях розмовляють мовою для тих установ чужою, чужою теж і українській самостійницькій ідеї. Вона, та молодь пропадає для України, бо затратила той найдорощий скарб, а саме — матірню мову. Тому вслухаймося в слова поета Із. Воробкевича:

Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько а лиш камінь має.
Як ту мову мож забути, якою учила нас всіх
Ненька говорити, ненька наша мила.
Як ту мову мож забути, таж звуками тими,
Ми до Бога мольби слали ще дітьми малими.

Людські почування, гадки і мислі уложені під ноти називаємо піснею. Пісня може бути народня, якщо її уложив і скомпонував народ, а може мати теж свого автора і індивідуального композитора.

Українська пісня, це мистецтво найславніше в цілім світі. Про нього довідався світ у 1919 і 1920-тих роках, коли то українська хорова капеля під мистецьким проводом Ол. Кошиця об'їхав всі столиці европейських держав, обзнайомлюючи чужинців з нашою культурою, видвигаючи рівночасно перед ними права нашого

народу на самостійність. — Наша славна співачка Саломія Крушельницька познайомила теж і Аргентіну з українською піснею, співаючи в її столиці в театрі „Кольон" ще перед першою світовою війною.

З давних давен існувала в Україні леґенда, що Бог дав українській дитині пісню. А було воно так:

„У Свят Вечір скликав Господь Бог у раю дітей всіх народів світу, щоб роздати їм подарунки. Дітям Швайцарії Бог дав дар гостинности, англійським дітям дар витривалости дав, дітям Італії дар до мистецтва, дітям Німеччини Бог дав дар точности, дітям Франції дар вимови і т.д. Коли всі діти відійшли задоволені своїми подарунками, побачив добрий і справедливий Бог у кутку раю бідну дитину в подертій одежині, яка гірко плакала. Що ти тут робиш і що ти за один, хлопчику? Запитав Милостивий Господь — Я... — відповіла дитина, я син України, а тому, що я бідний і в подертій одежі, я не відважився показатись перед Твоє лице, Господи."

Добрий Бог зажурився. Він уже роздав усе, що мав. Але блисла Йому щаслива думка, Він дав українській дитині ПІСНЮ, яка мала принести їй розраду у різних життєвих турботах.

Така леґенда існувала в Україні з давних давен. І справді, наша пісня є наш найцінніший скарб, як колись сказав Гоголь, „Пісня для України — це все: життя, історія і Батьківщина".

І з тим гаслом колись українська пісня вийшла на широку дорогу світової слави.

Леґенди про силу і вплив пісні існували у багатьох народів. Серед мітів стародавньої Греції співак Орфей своїми чудовими піснями і грою на лірі, зсував з місця скелі і приборкував диких звірів. При звуках його голосу затихали хвилі розбурханого моря, затихали хори зачарованих птиць, уся природа наповнювалася захопленням.

Німецька русалка Льорелєй, сидючи на скелі над Райном, співами зачаровувала рибалок і вони гинули напливаючи на небезпечні скелі.

У нашій пісні віддзеркалюється доля нашого народу, славне колись минуле і трагічне сучасне. Наша пісня супроводила княжих дружинників в походах проти азійських орд печенігів та половців. Вона товаришила українському козацтву в походах на турків та татар. Вона, оця наша пісня підбадьорувала й додавала гарту Українським Січовим Стрільцям в боях зі стократ сильнішим московським напасником. Не даром же співав про них народ, „Як ідуть в бій то співають і зі співом умірають".

Наш визначний композитор Зенон Лисько на еміґрації зібрав 4000 пісень. Це свідчить про багату творчість душі нашого народу. Співає він і у веселому настрої, співає і в настрої сумному, співає навіть сьогодні в колгоспному рабстві, щоб забути своє кріпацьке горе. Пісня помагає нашому народові легше зносити те жахливе ярмо, що на нього влижила червона Москва.

У нових повоєнних часах обзнайомлює світ з нашим мистецтвом Капеля бандуристів Божика і Китастого.

Вартість нашої пісні заставляє нас цінити це рідне мистецтво та ним його плекати та ним гордитись. Нашим обов'язком заохочувати молодь, яка ще має українські почування, гуртуватись в хорові, чи музичні організації, щоби рідною піснею і музикою пропагувати між чужинцями українські деї і славу. Про українську пісню висловився найбільший наш поет Тарас Шевченко:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине!
От де, люде, наша слава,
Слава України. —

Т. Мосора

Курси писання писанок влаштовані відділом ім. Ганни Барвінок у Монтреалі.

Зоя Михайлівна Гайдай

В липні цього року минуло 70 літ з дня народження відомої української співачки Зої Михайлівни Гайдай. Коли мова йде про досягнення вокально-виконавського мистецтва в Україні, ім'я Зої Михайлівни Гайдай згадується одним з перших. За плечима артистки — славний і плодотворний шлях багаторічної творчої праці в українському оперному театрі і на концертній естраді.

Зоя Гайдай була пристрасним пропагандистом глибоко змістовного, високохудожнього реалістичного мистецтва. Зоя Михайлівна мала брата на еміґрації, з яким вона навіть будучи на гастролях за кордоном ніколи не зустрілась. Брат її інженер Олександер Гайдай живе тепер в Міннеаполісі, Міннесота. Було Зої 18 літ, коли він покинув батьківщину стаючи в ряди відважних, які боронили свою країну від ворогів. Дуже хотілося Олександрові Михайловичу зустрітися з сестрою та знаючи умови і обставини життя в Совєтській Україні він не відважився руйнувати її кар'єру, а головне лишити людських можливостей жити. Для нас студентів і школярів була вона в числі найулюбленіших артисток. Майже кожний з нас, а особливо дівчата мали фото-альбоми улюблених артистів і Зоя Гайдай була серед них. Вона була окрасою мого альбома і багатьох моїх товаришок.

Великою приємністю була зустріч і знайомство моє з інж. Гайдаєм, який обдарований чудовим голосом ще й досі (не дивлячись на свої понад 70 літ) співає в об'єднаному хорі „Дніпро" в Твін-Сітіс під керівництвом протод. Миколи Бриня.

З великою любов'ю і пошаною згадує інж. Гайдай свою сестру. „Вона була сонечком у нашому житті, хоч собою була звичайна дитина, середнього росту з двома гарними косами, дотепна, з легким гумором, що ніколи не ранив, але паралізував тих, хто думав чимсь допекти їй. Училась вона в Маріївській гімназії і вчилася добре. Перші її співочі вправи почалися в татовому хорі." Батько їх Михайло Петрович Гайдай був знаний композитор, диригент, етнограф, а також маляр. Походив з Прилук на Полтавщині з родини напівписьменного хуторянина. Важко було мріяти про освіту молодому Михайлові, але був він завзятий і не боявся невідомого. Поїхав до Києва — вчитися. Маючи гарний голос, став він солістом у хорі Калішевського при соборі Св. Софії. Співаючи — він також учився. Студентські роки були не легкі. У двадцять років його призначили помічником диригента в тому ж хорі. Маючи хист до малювання молодий Михайло Гайдай рівночасно вчився в Академії Мистецтв. Слава про Михайла Петровича Гайдая, соліста й диригента-організатора розносилась і його запросили диригувати хором при соборі у Житомирі. Згодом, коли він запізнався з місцевими українськими діячами його запросили диригувати хором губерніяльної Просвіти. За активність для добра української справи Михайло Петрович Гайдай попав на спеціяльну листу і був адміністративно висланий до Тамбову (місто центр Тамбовської губернії — Росія) на п'ять літ. Там він теж не припиняв своєї роботи. Організував чудовий хор і тим здобув широку популярність. Там же в Тамбові 2 липня 1902 року народилася Зоя. Відбувши висилку, при допомозі друзів родина Гайдаїв повернулася до Житомира. Михайло Петрович Гайдай став знову диригентом хору при соборі і одночасно диригентом хору Просвіти, який розрісся в могутню капелю.

В наслідок мистецьких зацікавлень батька діти були втягнені також. Життєві клопоти в родині й у хаті несла їх мати, даючи можливість творити своїому чоловікові.

В такій атмосфері росли Зоя і інші діти з нею. Часто улаштовувались концерти в родині Гайдаїв. Зоя сідала за фортепіяно, батько за фісгармонію або брав скрипку, а Олександер співав сам або з Зоєю у двох. Такими концертами насолоджувалися сусіди, які збиралися по під вікнами — послухати їх. В домі мали вони чудову бібліотеку, мистецькі репродукції, повно нот, десятки партитур світового репертуару, що їх вдячні співаки і учні дарували батькові.

Як, я вже згадувала, Зоя свою початкову музичну освіту, свідоме ставлення до музики,

а головне розвиток художнього смаку, дістала від батька. Відвідуючи гімназію Зоя Гайдай одноразово відвідувала Житомирську музичну школу по клясу фортепіяно. Закінчила школу в роки громадянської війни. Батько керував хоровою капелею, до складу якої входила і Зоя. Таким чином творчий шлях співачки почався у виступах на цукрових заводах і робітничих клюбах. Тут же в Житомирі, відбувся її перший самостійний концерт під керівництвом вихователя музичної школи в майбутньому відомого композитора В. С. Косенка.

Музичну освіту Зоя Гайдай завершила в музично-драматичному інституті. Спочатку у професора Малютіної-Лихачової, а пізніше у професора О. О. Муравйової, чудового педагога вихователя цілої плеяди видатних співаків, педагогів вокалу.

1927 року Зоя Гайдай прилюдно складає випускний державний іспит і з сезону 1928-1929 років починає працювати артисткою Київського театру опери та балету.

Лише на чотири роки виїздила вона до Харкова, а в 1934 році повернулася до Києва. 11 жовтня 1928 року вона дебютувала в ролі Ліу („Турандот" — Пуччині), а через місяць, у зв'язку із захворюванням основної виконавчині, їй довелось виконувати партію Тетяни в опері „Євгеній Онєгін" — П. Чайковського, яку готували до 35-х роковин з дня смерті композитора. Цей іспит молода співачка склала також на відмінно.

Після цього випадку художнє керівництво театру доручає З. Гайдай першу значну роботу — партію Маргарити в опері Ш. Гуно „Фауст". Протягом першого сезону своєї праці на сцені Зоя Михайлівна виступила в семи ролях, а з часом кількість їх усе збільшувалась. Вона створила партії Оксани („Різдвяна ніч" — Лисенка), поварихи („Казка про царя Салтана" — Римського-Корсакова), Оксани („Запорожець за Дунаєм" — Гулака-Артемовського), Наталки („Наталка Полтавка" — Лисенка), Марильці („Тарас Бульба" — Лисенка), Розіні („Севільський цирулик" — Россіні) і багато інших. Загалом Зоя Гайдай виконала близько п'ятидесяти різноманітних ролей оперного репертуару.

Вже з перших кроків артистки виявляються її основні риси: прагнення відкинути невиправданні жести, бути правдивою на сцені, домогтися ансамблю з партнером. Реалістичне розв'язання сценічних завдань, гнучкий голос, виразна міміка, бездоганна дикція, оволодіння гримом — ось основні акторські засоби Зої Гайдай. Увага до найдрібніших авторських вказівок, звичка сумлінно вивчити матеріял давав артистці тієї легкості і невимушеності, яка так чарує глядачів. Виконуючі нові ролі Зоя Михайлівна вивчала літературні першоджерела, історичні та етнографічні матеріяли, розучувала партію з концертмейстером, відвідувала репетиції. Та головним було те, що в артистки весь час триває внутрішній творчий процес.

Як я вже згадувала Зоя Михайлівна виступала не тільки на оперній сцені, протягом усього її творчого шляху розвивається також концертно-виконавча майстерність. Її програми концертних виступів були завжди оригінальні художньо цільні. Тут вона так само, коли не більше, як і на оперній сцені, зберігає індивідуальність художника, високий рівень культури і простоту виконання. В концертовому репертуарі Зої Гайдай були твори Лисенка, Стеценка, Глінкі, Даргомижського, Чайковського, Римського-Корсакова, Мусоргського, Бородіна, Рахманінова, Іпполітова-Іванова, Моцарта, Шуберта, Шумана, Ліста, Равеля, Пуччіні, Верді та багатьох інших композиторів. Артистка співала українською, російською, італійською, французькою, німецькою і китайською мовами.

Велику увагу приділяла Зоя Гайдай українським народним пісням. Співала у театрах, концертових залях, перед робітниками на заводах, перед вояками на фронтах та пораненим у госпиталях.

Пам'ятаю її концерт якраз перед війною. Заля оперового театру була переповнена. Студенти заповнили всю гору (балкони) включно з голубятнею (це був найвищий балкон майже під стелею). З якимсь напруженням чекали на її появу. І ось, гул оплесків рознісся, як грім в залі. Це була зустріч Дніпропетровців — міста чавуну і сталі з відомою і улюбленою співачкою. Після першого відділу (вона виконувала українські народні пісні) овація не затихла. Три рази виходила вона до публіки. Хтось передав їй велику китицю звичайних польових квітів з жовто-синьою стяжкою. Потім дістала вона багато інших квітів, але перша лежала впродовж всього концерту на фортепіяні. Після цього концерту ми боялися, щоб з нею чого не сталося. Хоч і мала вона милу вдачу і ніколи своєю поведінкою не викликала заздрощів за свої сценічні успіхи і якось обережно обходила милини і гострі камінні береги, але ж і на її шляху попадалися тернини. Пригадується мені присвячення Сави Голованівського (укр. письменника) Зої Гайдай:

(Докінчення на ст. 6)

Конференція культурної спадщини в Альберті

Перша цього роду конференція в Альберті відбулася в днях 16, 17 і 18-го червня, ц.р., на кемпусі Албертського Університету. Конференцію скликав Албертський Уряд, під керівництвом Горст Шміда, міністра культури, молоді й розваги. Дост. Пітер Логід, преміер Альберти, відкрив спільну сесію, заявляючи між іншим, що наш уряд дає всякі можливості для збереження й розвою етнічних культур у провінції, бо в цьому полягає вирозуміння й толерантність у співжитті горожан, а одночасно, становить і могутню духову силу.

Предсідником загальних сесій був пан Валтер Кааса, урядник у міністерстві культури. Участь у конференції взяло понад 1,000 осіб, у тому числі звиж 400 делегатів, що репрезентували різні народности й організації з цілої Альберти.

Заздалегідь до конференції, уряд запросив різні організації подати свої рекомендації в формі бріфів. Албертська Управа Союзу Українців Самостійників приготовила такий бріф, що був уживаний під час нарад на конференці.

У програму дискусій входили такі справи: канадіянізм, освіта й мова, культура, мистецтво, уряд й інституції, комунікація й преса, людські права й вартості. Нам приємно заявити, що Союзу Українок мав репрезентантку в кожній ділянці. Пані Леся Івасюк, голова Союзу, брала повну участь через три дні, також пані Стефанія Пауш, референтка „Променя", пані Ольга Ганночко, голова Провінційної Управи Союзу на Альберту, пані Февонія Пелех від Асоціяції Українських Учителів, пані Катерина Міськів, від місцевого відділу, та багато інших зацікавлених членок. Належне представництво мав СУМК, офіційною делегаткою була Галина Маґус, також Тарас Котишин, довголітній студент Інституту Св. Івана. Д-р Дмитро Ґулуцан і д-р Манолій Лупул, наші професори з Албертського Університету були запрошені урядом як дорадники в конференції; адвокати Ярослав Дзеник, Лаврин Дикур та інші члени ТУС учащали на деякі сесії; д-р В. Герак був представником місцевого відділу КУК. Гостей доглядали й заводили на місця молоді хлопці й дівчата, з різних угрупувань, у кольористих народних строях. Взагалі, всіх нас одушевляла приявність молоді у великому числі; показалось, що в супереч думанню багатьох, „комунікація" і спільна мова між двома ґенераціями є можлива і конечна.

Кожен делегат вибирав собі тему, що його найбільше цікавила і включався до даної групи. Тут делеґати, окремих угрупувань, культур, політичних поглядів тощо, взаємно дискутували дотичні питання; всякі рекомендації подано до уряду, де назначено комісію, яка все простудіює. Всі дискусії провадилися в дусі толерантности й щирости. Інколи були вислови, зовсім оправдані, від менших груп, про вияви дискримінації та упередження проти них як також і питання інших, чому то етнічні групи так завзято й запопадливо використовують всякі засоби, щоб зберегти власну культуру й традиції, коли всі ми повинні бути „канадці"?

Зліва направо: Стефанія Пауш, референтка журналу „Промінь", Галина Маґус, делегатка провінційної Управи СУМК, Катерина Чічак, посол до албертійської легіслятури, Маріянна Чорна, СУМКівка, доглядала гостей, Горст Шмід, міністер культури, молоді й розваги, Февонія Пелех, делегат від українських учителів, Леся Івасюк, голова Союзу Українок Канади, Катерина Міськів, представниця відділу при Катедрі св. Івана.

Найважливіше питання (в дискусіях над темою „канадіянізм") було: що означає КАНАДЕЦЬ? Тут виринуло кілька рекомендацій, що їх комісія вирішить. Друге також важливе питання дискутовано: Як можна зберегти рідну мову? Загально прийнято рекомендацію, щоб навчання даної мови починати в державних школах від початкуючих кляс і продовжувати аж до університету, а уряд повинен подбати про вишколення кваліфікованих учителів і професорів.

Які ж користи приносить така конференція? Перш всього, ми довідалися, що й інші етнічні групи мають ті самі проблеми, що й ми, українці: турботи про майбутність молоді, труднощі у збереженні рідної культури, традицій, святощів, навчання мови, прикрості дискримінації,

мішані подружжя і тим подібне. Цікаво було почути які засоби використовують інші, щоб затримати свою ідентичність серед канадського оточення! Особисті розмови й обміни думок між співгорожанами, хочби й під час перерв та обідів, значно поглибили взаємне вирозуміння й пошану до „свого сусіда".

В суботу уряд улаштував величавий бенкет для всіх учасників у Листер Гал. Тут коротко промовляв Дост. Пітер Логід, прем'єр, і з дійсним одушевленням висловив своє задоволення із успіху конференції. Гавард Палмер, письменник, подарував прем'єрові своє нове видання „Ленд оф да секонд ченс" — студію 18 різних етнічних і релігійних груп у південній Альберті. Пані Ірина Домецька, посол до албертської легіслятури, в імені польських організацій, подарувала міністрові Горст Шмідові, народній стрій з околиці біля Кракова.

Після бенкету учасники перейшли до Студентського „Юніон Білдінг" на концерт улаштований різними етнічними групами. В програму входили музика, пісні й танці тощо. Можна без вагання заявити, що далеко на першому місці відзначився наш славний український танцювальний ансамбль „Шумка"! В цій же залі, учасники мали нагоду оглядати мистецькі експонати різних народів, між ними й українську виставку, що зарядили членки Союзу Українок Канади і Ліги Українських Католицьких Жінок.

Молоді люди напевно очікують наступної Конференції Культурної Спадщини. Для многих це було справжнє відкриття „очей душі" й усвідомлення, що тільки тоді, коли ми зрозуміємо самі себе й свої проблеми, зможемо зрозуміти турботи й стремління наших співгорожан.

Наш уряд може дати нам „помічну руку", у наших стараннях зберегти дорогу всім культурну спадщину: треба тільки знайти в котрі „двері постукати", а тоді братися самим до праці.

Стефанія Пауш,
Референтка журнала „Промінь".

ЗОЯ ГАЙДАЙ

Знаєш друже, що скажу я
Не жаліючись тобі;
співживе, а не межує,
вірш і пісня в боротьбі.
Дві душі і два начала,
та одним — єдина суть —
з одного вони бакала
і гірке, й солодке п'ють.
Той, хто думає — забава,
помиляється, либонь:
нелегка на світі справа
в душах викресать вогонь!
Неусипна, цілоденна,
велетенська, як масив,
праця звихрює знамена
наших серць і голосів.
До одних спішить подяка,
інших слава обмина,
але труд людський ніяка
не потьмарить давнина.
Ні отверто, ані стиха
скарб душі не відбире.
Ну, а сльози... Хай їм лихо —
тим, хто згадує старе!

Неприємною новиною вразила вістка про смерть Зої Михайлівни Гайдай (1965 рік). Відлетів співець. І понесла душа його до Всевишнього тугу і прохання, послати кращу долю знедоленим братам і сестрам, батькам і матерям, дітям і онукам, яких так вона любила.

Наталія Кібець

Андрій Малишко

В МЕНЕ Є ДРУЗІ

В мене є друзі, всюди потроху.
Одні — як бубон, славлять епоху,
Інші виписують гарні книги,
Треті виточують воду з криги.
Одні — прегострі, як мушка на дулі,
Інші в кишенях ховають дулі.
Ці, як зберуться у ніч святкову,
Громом гуркочуть про рідну мову,
Про тиражі й віражі небесні,
Чарочки хилять христосвоскресі;
Слово сталеве і зір сталевий, —
Так із зайців виростають леви!
А вже з трибуни — те слово іначе:
Лев подихає, а заєць скаче!

Складаю китицю живих квітів на свіжу могилу мого дорогого брата, бл. п. Луку Новосада, який упокоївся 8-го серпня 1972 року, в Саскатуні, Саск., проживши поверх 91 років.

На пресовий фонд „Променя" висилаю скромну пожертву в пам'ять покійного $10.00.

Павліна Клюкевич, і родина,
Ванкувер, Б. К.

В. Смирнів

ТВОРЧІ ЗАСОБИ ПАНАСА МИРНОГО

(Продовження)

Мирний користується подібними мистецькими засобами і при зображенні головної героїні роману — Христі Притики. Хоч психологічні риси Христі окреслені складніше і докладніше за інших дієвих осіб, все ж її ставлення до різних лихих явищ є чітким і виразним. Вже від початку твору пізнаємо Христин егоїзм з її відвертої байдужості до нестатків і біди в родині. Батькам її до самої зими не вдалося продати врожаю, не було грошей ні на щоденні потреби, ані для сплати панові за подушне. А Христя, тим часом, думала лише про особисті вигоди: „прохала батька привезти з міста гостинця — хоч перстень, хоч сережки, хоч стьожку яку-небудь. . .”[8]

Ще більшою мірою проявляється егоїзм Христі, коли прийшла вістка, що батько замерз, вертаючись з міста. Не довго тужила дочка по покійному, і вже незабаром зацікавилася речами, котрі батько купив був для неї у місті. Весело приказувала Христя, оглядаючи гостинці:

„— І платок новий купили батько, і чоботи. . . та які ж маленькі та гарні! Кому ж то се? А це — сіль. Ще в клункові щось є.

Вона вийняла щось завернене в папір і почала розгортати. Очі її розгорілися, коли вона нагляділа аж три довгих шовкових стьожки, сережки невеличкі, з хрестиками на привісках. Це вже для неї куплено, їй”.[9]

Дарунками Христя захоплювалася значно більше, ніж переймалася родинним горем, трагічною загибеллю батька. І коли мати натякнула, що, мовляв, по смерті батька доведеться продати куплені дарунки, то Христя рішуче заперечила. Протест Христі, зрозуміло, не мав жодної підстави: мати ж її, Пріська, лишилася без копійки грошей. Але Христі було все це байдуже, і вона таки вговорила мати, щоб не продавати куплених батьком речей.

Вперта егоїстичність Христі призвела її до байдужості і знехтування ближніх. Вона ані трохи не переймалася горем і злиднями, що їх переживала мати. Не дивно, що Христя коротко й оплакувала смерть батька. Ледве минув місяць по його загибелі, а дочка вже пішла веселитися із колядниками. Хоч Христі і не належало таке робити, хоч поведінка її і протиречила народнім звичаям та релігійній етиці, — вона навіть тішилася, що їй вдалося вирватися з хати до веселого гурту колядників: „Христя рада, що вирвалася. . . Бігає з дівчатами по селу від двору до двору, від хати до хати. . . Холодна різдвяна ніч не перепона молодечі, тільки заставляє швидше бігати. . . Радістю і веселощами б’ється серце у Христі, очі грають, як ті зорі на холодному небі. Те лихо, що їх туманило, що важким каменем лежало на душі, скотилося, коли вона переступила за свій двір”.[10]

Від самого початку свого роману Мирний так ясно окреслює егоїзм Христі, що в читача мимоволі виникає бажання знати, що, власне, спричинило головну героїню твору стати такою самолюбною і корисливою істотою. Автор не залишає це загадкою. Поступово, але впродовж цілого твору, він вияснює читачеві болюче питання, бо ж воно безпосередньо стосується не лише життя села, але й цілої долі головної постаті роману.

В юному віці егоїзм Христі спричинило її бажання найвищого престижу вродливої та гарно вбраної дівчини — іншими словами — стати кралею села. Саме для цього їй потрібні були і нові чоботи, і інші предмети розкошу. Христя виразно усвідомлювала, що нове взуття та інші прикраси викличуть заздрість і увагу подруг: „Нехай тепер Горпина одступиться з своїми, хоч її і на заказ шиті”, — думала вона, гадаючи, як усі здивуються, коли вона на свято узує їх, як усі будуть заздрити їй! . .”[11] Передбачення Христі здійснилися на Різдвяні свята. Біля церкви „Дівчата обдивлються її, хвалять стьожки, намисто, серги; любуються чобітками. . .”[12] Хоч Христя і добилася бажаного признання, це лише частинно задовольнило її: вона таїла в собі дальші мрії-амбіції.

Про таємні стремління Христі довідуємося також з самого початку твору Мирного. Перший натяк знаходимо у роздумах Христі незабаром по смерті батька. Течія думок вперше виявляє головніший мотив життя героїні: „Кажуть — смерть усіх рівняє; кажуть на тім

8. Там же, стор. 4.
9. Там же, стор. 22.
10. Там же, стор. 39.
11. Там же, стор. 29.
12. Там же, стор. 32.

світі усе навпаки: тут було голодно й холодно, там — сито й тепло; тут ти скнів душею, там — радітимеш серцем; тут мужикував, там — пануватимеш. . . То оце батько панує? . . Бажала б вона побачити батька паном. . . Вона попрохала б у нього й собі панування".[13] І раптом на хвильку здається, що Христя цілком зрікається бажання стати панночкою: „цур йому! воно (панування) таке нещире та горде — тільки душу загубиш; краще хай на тому світі".[14] В дальшому з твору стає очевидним, що висновки Христі були лише тимчасовим явищем.

Мрія стати панночкою вертається, навіть із ще більшою силою, та стає головним мотивом життя Христі, коли вона, після смерті матері, переселюється до міста, і це призводить її до морального падіння. Спочатку, задля власної мрії, Христя стала коханкою молодого панича, Проценка, в надії, що кінцево він таки одружиться з нею. Марно сподівалася Христя! Втративши невинність, а пізніше й працю, вона таки не зреклася бажання стати панночкою, щоб якось дістатися вищої верстви суспільства. Але чимдалі Христі ставало все ясніше, що цілком легко опинитися коханкою будь-якого панича, а вийти заміж за пана — майже неможливо. Тому, власне, вона й погодилася бути нешлюбною жінкою Колісника. У цей спосіб, кінець-кінцем, Христя, бодай частково, здійснила своє прагнення: мешканці рідного села визнали її панночкою. Коли Христя завітала до рідного краю, то давні знайомі і подруги не впізнавали її: „Хто се така пишна? Не знаєте, моя матінко? —. . . А одежа яка пишна. Воно щось не спроста." Інші в селі цілком певно твердили, що Христя справді „Панночка якась. З Колісником, що купив Кут, з губернії приїхала".[15]

Тріумф Христі був, однак, скороминучим явищем. Недовго їй довелося жити з Колісником і користатися ім'ям та вигодами панночки. Після несподіваного самогубства Колісника Христю постійно переслідувала одна недоля за іншою. Незабаром вона із коханки перетворилася на звичайну повію, піймала венеричну хворобу, стала хронічною пиячкою. Смерть спіткала її у рідному селі; вона замерзла, бо ніхто не пустив її до хати переночувати. . .

Якщо б Мирний обмежився лише описом вищенаведених явищ, — він просто створив би образ наївної та амбітної молодої егоїстки, яка кінцево опинилася жертвою лихої, жорстокої долі. Але Христя — це не однобічна, нерозвинена героїня. Постать її — найскладніша в романі, характер опрацьований до тої міри, що зосереджує чимало суперечливих рис людської психіки. Події і явища передано також улюбленими мистецькими засобами Мирного. Цілу складність душі показано, властиво, найяскравіше у дальшому ставленні її до різних лихих явищ життя.

Найперше, сталі злигодні спричинили витворення головного мотиву Христі — нестримного бажання стати панночкою, щоб втекти від лиха взагалі, або змінити злидні на добробут — і не на тому світі, але вже у земному житті. Основа, підґрунтя егоїзму Христі — це вперте стремління дбати лише про себе, шукаючи власного, особистого щастя. Та від самих початків, поруч із егоїзмом, почалися в ній і проблески співчуття. Перші ознаки цього Христя відчула ще вдома, скоро після смерті батька. Звичайно вона тоді висміювала закоханого в неї Хведора Супруненка. Але ж раптом, хоч і хвилеве, цілком інше почуття ворухнулося в душі Христі. По коляді Хведір проводжав її додому: „Христя важко зітхнула. . . Цей Хведір справді кохає її і щиро кохає. Гріх і те казати, щоб він був і непутящий який. І з себе красивий та добрий, — думалося їй. То була хвилина, коли і Христі серце обізвалося. Щирий та жалісний голос Хведорів уразив його".[16]

Короткі проблески співчуття чи альтруїзму далі частішали, тривали довше, особливо ж відтоді, як Христя почала жити у місті сама, терплячи все більше горя. Христина співчутливість не лише зростає, але вже і не обмежується самою думкою, а проявляється у вчинках. Після нещасливої любовної пригоди з Проценком вона стала навіть роздавати свої заробітки друзям.

Та може найбільше спалахнув альтруїзм Христі після того, коли селяни визнали її панночкою. Вона щиро співчувала кріпакам з маєтку Зелений Кут, який саме перейшов у власність Колісника. Христю глибоко зажурило те, що Колісник відібрав від селян землю та право користатися водою із ставка. Щоб допомогти убогим нещасним землякам, Христя намагалася звернути Колісникові гроші, отримані від ньо-

13. Там же, стор. 17.
14. Там же.
15. Там же, стор. 379, 381.
16. Там же, стор. 49.

го за „інтимні жіночі послуги", та просила, замість винагороди їй, відновити бідним людям попередні вигоди. Вислухавши Христю і бачачи її щирі почуття, Колісник не лише задовольнив прохання, але ще й похвалив: „— В тебе добра душа, Христе, в тебе жалісливе серце, — чуло промовив він. — Трохи лиш чи не твоя й правда. Хоч кому-небудь добро зробити, хоч капельку на те краще".[17]

Ще виразніше, чи навіть безмежніше співчутливість Христі проявляється, коли, ставши повією, вона опинилася на самому дні суспільства. Зустрівши на вулиці п'яного чоловіка, шукача повійчиних послуг, і, не маючи тоді не копійки грошей, Христя не скривдила його, хоч і мала нагоду забрати від свого „клієнта" все, коли той заснув. Вона взяла собі не більше, ніж їй належало за „послугу". Більше того: Христя ще й рішуче відмовилась сказати, де саме спить п'яний, коли її подруга Марина хотіла піти і вкрасти всі його гроші. Як радикально змінилися мотиви Христі! Навіть і сліду недавнього егоїзму не лишилося у її пізніших бажаннях і вчинках. Христя вже цілком не дбає про себе, а тільки про інших.

Розвиток головної героїні твору полягає, власне, у зміні її мотивів, у тій метаморфозі егоїзму — в альтруїзм. І саме цим Христя найбільше різниться від інших дієвих осіб роману „Повія". Ніхто бо інший не досягає такого переламу під ударами життєвого лиха! Перелам стався зі зміни мотивів та нового напряму думок і стремління героїні. Нераз Христя замислювалася, міркуючи про всіляку недолю життя. І врешті усе — і думки, і мрії, і нові, нездійснені пляни — збігаються в одне та завершуються уві сні, що його Христя бачить перед смертю. Опис цього сну варто навести словами автора, це ж чи не найголовніший ключ до зрозуміння як самого переламу, так і цілого життя героїні. Розповідь про останні хвилини життя Христі — це справжня майстерність і художня досконалість Панаса Мирного:

„Сон колише її, наганяє ще більше забуття. Це зразу наче що по зашийку її тріснуло, аж кинулася вона, посипали іскри з очей — і. . . диво. . . перед нею літо. Гаряче іскристе сонце котиться по високому небу, золотом горять зелені поля під тим сонячним світом, пташки співають, летючі метелики в'ються перед очима, у повітрі пахощі. Вона ходить по полю, по котрому поросло буйне жито, пшениця. Лани без міри, без краю, вітер гойда молодий та довгий колос, хвилею мчиться від лану до лану. „Чиє се поле?" — пита вона прохожого шляхом чоловіка. „Христине поле", — каже той, скидаючи перед нею шапку. „Якої Христі?" — „А от, коли знаєте, з Мар'янівки. Бідного батька і матері була дочка і хороша з себе, та пішла у найми, не звісно де швендяла по світу, а вернулася у село калікою. Та вже, видно, за муки тяжкі бог їй талан послав — розбагатіла. Оце скільки оком не скинеш — все поле її. Там і ліс столітній, а в Мар'янівці — дом панський. На всю Мар'янівку дом! І в йому повно дівчат та покриток. Оце яка прошпетиться — вона зараз до себе переманює. Грамоти вчить, майстерству научає. Школу там відкрила. І диво: зовсім непутяще що запопаде, а дивись год-другий побула — такою невсипущою хазяйкою робиться: і усе знає, і все вміє. Звідти, коли схоче, і заміж виходе, а не схоче — довіку там живе. Спершу люди сторонилися її, а як розчовпали, то і хазяїни своїх дочок почали їй у науку давати. Добра душа, багато добра робить! Не то що другі: як розбагатіло — забула і бога і людей. А Христя ні — все для людей. За їх, каже, лихо я їм добром оддячу!" — закінчив чоловік і не знають де скрився. „Де наша мати?" — доносився до неї стоголосий клекіт. І от з усіх сторін, з усіх країв, з-за густої пшениці і високого жита почали витикатися жіночі і дівочі голови, гладенько причесані, гарно заквітчані. Личка у їх рум'яні, очі ясні та тихі. . . І всі кинулися до неї. „Ось наша мати! Ось наша мати! Підтомилася, бідна. Візьмемо її та донесемо до хати". І, піднявши на руки, молоді та дужі, понесли її полем. Широким шатром розстилається над нею небо синє, по йому ні плямочки, ні хмарочки, хіба де чорною точкою тремтить жайворонок, сиплючи свою пісню на землю. Під нею — буйна рослина чіпляється своїм колосом об неї, стиха лоскоче, а кругом — неугавний клекіт молодих та дзвінких голосів. . . Любо Христі так і легко — сон колише, очі стуляються, тихе забуття в'ється над нею. Все дужче та дужче, так, наче вона застигає, замирає. . ."[18]

Сон цей — підсумок мотивів та розвитку головної героїні. Відбивається в ньому і відгук давнього бажання Христі. Очевидно також, що підсвідомо вона не цілком зреклася і мрії про панське життя: у сні — власниця маєтку і дому панського „в Мар'янівці дом панський. На всю Мар'янівку дом!". Але саме розуміння пануван-

17. Там же, стор. 433.
18. Там же, стор. 486, 487.

ня — у сні вже геть відмінне, воно вже засноване не на самому лише егоїзмі. Глибокий гуманізм став базою цього нового сенсу панського життя: створення школи, забезпечення освітою, працею та житлом грішниць — „непутящих" дівчат, покриток. Крім Христиного бажання створити притулок для знедолених, є у останньому сні повії ще одна характерна особливість: Христя глибоко усвідомлює, що, завдяки її новим поглядам, вона стала відмінною від багатьох інших людей — багатіїв та паничів. Христя — „все для людей. За їх, каже, лихо я їм добром оддячу!"[19] Хоч це світле бажання і лишається тільки у межах мрій, воно все ж неначе ошляхетнює Христю багатими рисами справжньої людяности — гуманізму.

Художні засоби окреслення суті мотивів людей у їхньому ставленні до явищ лиха і життєвої недолі, безперечно, вияснює нам особистий світогляд Мирного та, зокрема, його власне розуміння усієї складности проблем зв'язку між психологією і злочинством. Письменник прагне звернути увагу читача, що злочини, особливо ж кримінальні, чи, так звані, неморальні, — не завжди збігаються із дійсними мотивами поведінки людини. П. Мирний доводить таке: звичайним селянам здавалося, що Христя — справжня панночка, яка дуже чутлива до їхньої біди; члени ж вищої верстви суспільства добре знали, що Христя не панночка, а повія; проте ніхто з панів не здогадувався про справжнє добродушшя і щире співчуття до покривджених, що таїлося в глибині душі Христі.

Немає жодного сумніву і в глибокому співчутті самого автора до нещасливої долі до героїні його роману — повії. Відчуваючи, що і в душах блудниць можуть таїтися необмежені альтруїстичні мотиви, Мирний цим самим наслідує приклад Сина Божого, Який вперше сказав людству притчу про розкаяння грішниці. . .

З усіх мистецьких засобів, якими Панас Мирний вияснює психологію вчинків своїх героїв, саме розкриття суті, єства душі людини у ставленні її до різних проявів лиха — є, безумовно, найуспішнішим! І за це Мирному справді належить ім'я корифея української художньої прози минулого сторіччя. Не менша, якщо не більша особливість Мирного, як тонкого знавця психологічного аналізу, що, доречі, взагалі було рідкістю в українській літературі 19-го сторіччя.

Як не дивно, але в літературній критиці дотепер загалом мало уваги приділялося психологічним явищам творчости Мирного, а, зокрема, — його „Повії". Іван Франко, наприклад, спочатку високо оцінив психологічні аспекти в прозі Мирного. У своїй історії української літератури він відверто твердить, що „Панас Мирний (Афанасій Рудченко) належить до найвизначніших українських повістярів і визначається особливо влучною характеристикою дієвих осіб та поглубленем їх псіхольогії".[20] Проте, пізніше, прочитавши лише дві перші частини „Повії" (повністю роман було видано вже по смерті Мирного, 1928 року), Франко дав йому негативну оцінку. Таке заключення, ймовірно, виникло тому, що головну увагу Франко звернув не на психологічні явища в романі Мирного, але на реалізм взагалі, на побутові деталі та на брак правдоподібности в сюжеті і зображенні побуту.[21]

Нерідко досліди творчости Мирного базувалися на досить примітивних критеріях. І. Стешенко, наприклад, намагався довести, що економічні питання були основою світогляду Мирного. Не випадково ж Стешенко заявляв, що „В усіх розглянутих творах П. Мирний досліджує лихо людське в його джерелі — економіці".[22] Користуючись лише економічним критерієм, Стешенко часто доходить дивних і безпідставних висновків про творчість Мирного, особливо ж щодо „Повії". За думкою Стешенка „В сей твір введено елемент кохання в вигляді стосунків дукарського сина Хведора і вбогої Христі, але не в ньому діло, бо й сі стосунки поривають ся хутко, і саме кохання натикаєть ся на економічну їх нерівність. Діло власне в останній, що є провідною ниткою, цілим тлом у всьому творі".[23] Дарма, що Стешенко розглянув аж три частини роману. З „економічним підходом" він і сам не в стані був багато чого збагнути, то що ж тоді вже міг „вияснити" читачеві! І. Стешенко просто не зміг зрозуміти мотивів та поведінки головної героїні.

19. Там же, стор. 487.
20. Іван Франко, **Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року.** (Львів, 1910), стор. 198.
21. Там же, стор. 199.
22. І. Стешенко, „Панас Мирний: співець лиха давнього й сьогочасного", **Літературно-науковий вістник,** том 66, (1914), стор. 88.
23. Там же, стор. 78.

(Далі буде)

ВОНА ЗАВЖДИ БУДЕ З НАМИ...

Некролог

Ніщо так болюче не вражає як те, коли так раптово й несподівано приходиться прощати в останню дорогу молоду людину, приятеля, матір дітей, дружину, дочку і громадянку. І ось так прощало українське громадянство в Торонті св. пам'яті Теодору Олійник, якої раптова смерть сколихнула жалем і родину, і друзів, і українське громадянство. Без хворіння відійшла раптом і несподівано вечером 3-го липня 1972 року.

Теодора Олійник, дочка визначних громадян м. Торонта, пок. Марії і адв. Теодора Гуменюка. Теодора народилась в Торонті 13 листопада, 1922 року. Тут прожила вона ціле своє життя. Свою освіту — від початкової школи до закінчення на Торонтонському університеті домашню економіку в році 1946 вона проходила з відзначеннями. Того ж 1946 року одружилась з д-ром Володимиром Олійником.

Бог поблагословив це подружжя двома дітьми — син Марко і дочка Катруся, які в організаційнім українськім житті продовжують працю своїх батьків. Обидвоє є в членах СУМК. Марко був головою відділу в Торонті та відзначається як здібний танцюрист в ансамблю українських танців.

Ще від дитинства Теодора була активною учасницею в українській громаді від відкриття Українського Народного Дому в 1928 році. Тут вона виконала церемонію відкриття, перетявши стяжку. Опісля вступила в молодечі ряди організації СУМК, співала в церковному хорі. За студентських часів стає членом Студентського Товариства при Торонтонськім університеті, де сформувався відділ „Тризуб" Союзу Українок Канади, Теодора стає там членкою. Тут вона займала різні позиції в управі відділу, в Провінційній Управі Союзу Українок на Східню Канаду, в Центральній Управі Союзу Українок Канади в Торонті вибула дві каденції як касирка Союзу. Крім того Теодора була активна в Українській Школі в північнім Торонті, де роками приграваля на фортепіяні під час лекцій українських танців та належала до Батьківського шкільного комітету. Була вона також членкою Інституту Св. Володимира в Торонті. Останне досягнення Теодори було — це вибір її до дирекції Кредитової Спілки Союзу при Катедрі Св. Володимира в Торонті. Помимо всяких громадських обов'язків в українських організаціях серед свого суспільства, Теодора знаходила час

Бл. п. Теодора Олійник

для праці в University Women's Club.

Почерез її активність в організаціях, вона здобула багато друзів не тільки серед своїх, але серед інших народностей англомовного світу. Багато цих друзів — своїх і чужих були присутні на похоронних відправах, панахидах, що їх відслужили в Катедрі Св. Володимира о. Юрій Ференсів і Прот. Дмитро Фотій. Співав церковний хор з церкви Св. Дмитрія з Лонґ Бренч під керівництвом Нестора Олійника.

Після похорону, на жалібнім поминальнім обіді в Інституті Св. Володимира в Торонті, господарем якого на той час був Юрій Гірняк з Оттави, попросив до слова таких осіб, які своїм словом вшановували пам'ять Теодори та висловлювали співчуття оповитій горем родині. Промовляли: пан Андрій Козак — від родини по матері, пані Леся Гірняк від родини Олійників, пані Леся Хорош Ґреґорі від Союзу Українок Канади, пан Павло Кіт від ТУС, пан Антін Ковбель від Кредитової Спілки Союзу, пані Оля Гамара від приятелів. Пан Теодор Гуменюк, батько покійної Теодори, та д-р Володимир Олійник — чоловік, склали щиру подяку всім учасникам похорону і промовцям.

На нев'янучий вінок в пам'ять Теодори склали приятелі $2,085.00 на Інститут Св. Володимира в Торонті, а відділ Тризуб подарував у пам'ять покійної $25.00 на Музейну Фундацію.

І помимо того, що життя Теодори було коротке, ті прикмети її характеру, як щирість, лояльність, дбайливість, залишаються нам у спадщину. Її діла, її праця, її добрі і примірні сліди будуть завжди казати нам, що вона в них живе і що її життя є прикладом для інших.

(Закінч. на стор. 12)

С. М. Приходько

ТАЄМНИЦІ ЗЕЛЕНОГО СКАРБУ

Чудовий і різноманітний зелений світ. Світ наших друзів — рослин, які дають нам їжу і житла, сировину для безлічі хімічних речовин, що йдуть на виробництво синтетичних виробів, отже, одягають нас, виділяють життєдайний кисень, очищають повітря від шкідливого вуглекислого газу, зберігають вологу річок та озер, дають тінь і прохолоду у спеку і, кінець кінцем, лікують нас.

Скільки їх на земній кулі? Високих і крихітних, які живуть на суші й у воді, в пустелях і тундрі, в жарких тропіках і царстві зими — Арктиці, рослин з велетенським листям та зовсім без нього, виняткової краси і жалюгідних потвор, які володіють незвичайними цілющими властивостями.

Вчені підрахували, що на Землі існує більш як 450 тис. видів рослин, і тільки мізерну частину їх, менше 20%, використовує людина у повсякденному житті. А решта? Хіба вони не мають ніяких хороших властивостей? Ні. Вони просто чекають своєї черги. Чекають, коли людина розкриє їх таємниці, виявить корисні властивості, розвіє безліч легенд, якими ці рослини були оточені споконвіку. Люди здавна використовували дарунки зеленого царства: харчувалися корінням рослин, ягодами та фруктами, будували будинки, за допомогою рослин добували вогонь, одягались і лікували різні хвороби. Проте багато було невідомого в природі для людини стародавніх часів. І все, що вражало і чому люди були не в змозі дати пояснення, вони оточували таємницями. Про незрозуміле складалися легенди, сказання, міти, які передавалися з покоління в покоління, переживали віки, викарбовувалися на камінні, занотовувалися в древніх письменах.

Серед легенд є чимало і зовсім дивовижних, такі, як, наприклад, міт про рослину-страховисько, зеленого каннібала, який поїдає людей. Нібито в гущавині тропічних лісів, десь на Мадагаскарі, росте велетенська рослина, завбільшки з слона, схожа на ананас. Листя в неї широке, з гострими ,мов пазури хижого звіра, колючками. На верхівці — шість білих лозин, які, зі свистом розсікаючи повітря, звиваються, мов величезні змії.

Туземці, які вклоняються цій рослині, двічі на рік з великими труднощами пробираються до неї крізь нетрі тропіки, щоб нагодувати її людським м'ясом.

Зв'язаний напівнепритомний полонений з жахом дивиться на зеленого людожера. З ритуальними піснями та танцями оточують нещасного дикуни, примушуючи його випити сок із страховиська. Пий! Пий! — кричать йому. І, одурманений п'яною отрутою, нещасний сам лізе на верхів'я, де білі лозини відразу ж обвивають свою жертву, величезне листя з колючками, наче щелепи фантастичного чудовиська, замикаються над людиною і розчавляють її.

Вперше розказав цю легенду німецький місіонер Карл Ліхе, який, як було доведено пізніше, просто вигадав і плем'я, і місце, де відбувалися події. Проте легенда про дерево-людожера виявилась дуже живучою. Зелених каннібалів „зустрічали" і в інших країнах. Наприклад, якийсь Донетан, збираючи одного разу болотяні трави поблизу озера Нікарагуа в Центральній Америці, нібито бачив, як дивовижна безлиста рослина міцно обплела гнучкими і клейкими гілками його мисливського собаку. Він ледве врятував тварину.

Варіантів таких фантастичних легенд про жахливі рослини, які харчуються тваринами і навіть людьми, дуже багато. В чім тут справа? Виявляється, що такі міти виникли внаслідок незрозумілого для стародавніх людей явища, яке вони зустрічали в природі. Серед безлічі рослин дійсно є такі, що харчуються білками тваринного походження — ловлять та поїдають комах, гусениць і т.п.

Якщо вам коли-небудь доведеться потрапити на лісові болота, придивіться уважно, і ви, напевне, побачите на хиткому грунті, серед зеленого моху миршаві волоті непоказної рослини, які піднімаються на довгих стеблинах із розетки дивовижного листя, густо вкритого тонкими війками. На кінці кожної війки тремтить блискуча крапелька. Це росянка — хижа рослина лісу середнього та північного поясу. Наберіться терпіння, простежте за нею уважно і ви побачите, як комаху, що необережно сяде на листя, миттю схоплять війки росянки. І чим більше буде борсатись комаха, намагаючись вирватись із клейких обійм війок, тим більше війок буде приклеюватись до неї. Нарешті жертва перестає навіть рухатись. Здобич спіймано.

Оцінюємо цю спадщину нашої дорогої приятельки Теодори, йдемо її слідами посвяти і трудів. Вона завжди буде жити в наших серцях.

Ганнуся Балан і Оля Гамара

Липка рідина міцно приклеює до листя комара або муху. Якщо здобич занадто велика, то весь листочок згинається долі і охоплює жертву, стискаючи її ніби в жмені.

Вчені довели дивовижну чутливість війок росянки. Мікроскопічний шматочок людського волосся завдовжки 0,2 мм і вагою менше ніж 0,0003 мг, покладений на листя, викликає нахилення війок в його бік. Навіть кінчик язика людини зовсім не відчув би дотику такої частинки.

Доведено також, що численні залози комахоїдних рослин виділяють не тільки клейку рідину, а й справжні травні соки, які за своїм складом нагадують шлунковий сік.

А десь між кущами журавлини, по сусідству з росянкою, можна побачити чатуючу на здобич іншу комахоїдну рослину — товстянку. Вона відрізняється від попередньої фіолетово-блакитними квітами, відсутністю війок-щупальців. Комах вона ловить за допомогою липкого листя, на яке комарі та мухи наклеюються, як на липкий папір.

Таких рослин-комахоїдів особливо багато (понад 500 видів) на їх батьківщині — в тропічних країнах.

Але не всі комахоїдні рослини побудовані, так би мовити, за принципом „липучки". Є серед них такі, які хапають комах своїм листям, наче руками. В однієї з американських мухоловок листя на краях має довгі зубці. Досить доторкнутися до листочка, як негайно обидві половинки його складаються, ніби книга закривається.

Комахоїди ловлять здобич також за допомогою подібних до квіток виростів та пелюстків квіток.

До речі, вперше ботаніки дізналися про спосіб живлення комахоїдів завдяки вивченню завезених у XVII ст. з Мадагаскару мухоловок з роду „непентес", які мали чудернацькі, схожі на глечики з кришечкою, великі „квітки". Коли „глечик", розвиваючись з листя, дозріває, кришечка відкривається. Увагу мурашок та мух привертає солодка рідина, яку виділяє отвір глечика. А згодом комахи потрапляють на дно цієї пастки і тонуть у травній рідині, що її заповнює.

В Мексиці є так звані стапелії, які відзначаються винятково красивими, схожими на зірку темно-червоними або рябими квітками, що з'являються в середині літа на сіро-зелених стовбурах.

Цікаво, що в листках комахоїдних рослин снують біоструми. Якщо покласти між контактами гальванометра листок мухоловки, стрілка приладу відхилиться — він зареєструє струм.

Всі ці дивовижні властивості рослин, які спостерігала людина, не могли не вплинути на її уявлення про світ. Але, не знаходячи пояснень цим явищам, люди вигадують неймовірні історії, які згодом стають легендами мітами.

Людська фантазяі перетворила невеличких комахоїдів у велетнів, які замість комарів та мух поїдають звірів та людей. Так, мабуть, і народився міт про рослин-людожерів.

Ще задовго до того, як вчені відкрили якості рослин-хижаків, мешканці далекої Лапландії використовували для своїх потреб таємничі „сили" рослин-комахоїдів: вони вживали листя товстянки замість соку телячого шлунка, який додають до пареного молока, щоб одержати з нього високоякісний сир. Від соку товстянки молоко згортається не гірше, ніж від шлункового соку корови.

В середній Росії використовують росянку з лікарською метою. Її збирають під час цвітіння (з червня по серпень) і висушують у теплому, провітреному приміщенні. Забарвлення сушеної росянки — червонувате, смак — кислувато-гіркий. Росянку вживають при простуді, як потогінне, та від кашлю у вигляді настою сушеного листя. Сік, який виділяє листя росянки, здатний розчиняти органічні речовини, тому його застосовують для виведення бородавок. У Вологодській області листям росянки миють молочний посуд.

Що ж примушує ці рослини перетворюватись на „хижих тварин"?

Комахоїдні рослини ростуть здебільшого в болотяних місцевостях, на торф'янках, бідних на поживні речовини. Отже, умови існування, кінець кінцем, спричинилися до виникнення незвичайних властивостей цих рослин: нестачу азоту в грунті вони поповнюють за рахунок своїх жертв.

Таємницею грізного „дерева смерті" володіли лише шамани, які збирали отруйний сік анчара і „заговорювали" з його допомогою стріли легковірних туземців, тобто просто намазували ним кінчики стріл. Поранення такою стрілою було смертельним. Боячись позбутися влади і втратити „чарівні сили", шамани подбали про те, щоб туземці не розгадали їх таємниці. Мабуть, вони і вигадали леґенду про дерево, щоб ніхто ані близько не підходив до нього і не побачив, що не таке вже воно страшне. Тільки допитливі ботаніки (через багато років) довели, що антіаріс токсикарія, або янчар отруйний, високе красиве дерево, яке росте на

острові Ява та на інших численних островах Малайського архіпелагу, не таке вже отруйне, як вважали завдяки існуючій леґенді.

Дійсно, його стрункий стовбур, що сягає аж на 40 м у висоту, з великим плоским, як дошки, підпорним корінням, з округливатою гордовитою кроною, з неопадаючим, як і у всіх вічнозелених рослин, листям, справляє досить величне враження. Як майже і у всіх тутових, родичів нашої шовковиці, квітки у нього невеличкі. Плоди подовжено-округлі, зеленуваті, дрібні.

Вчених-ботаніків вразило те, що на гілках анчара птахи в'ють гнізда. Пізніше було доведено, що тільки сік із стовбура має отруйні властивості. Але він зовсім не такий отруйний, як скажімо, сік сумаху отруйного, один дотик до якого викликає сильне подразнення шкіри і призводить до тяжкого стану. Щоправда, зуд, який з'являється, відразу ж проходить, але через деякий час утворюється припухлість з невеликими очагами сильно лискучої шкіри. Знову з'являються зуд, а потім і гострий біль, який в наступні дні все більше посилюється і може привести до тяжкого стану. Тільки термінове втручання лікарів може попередити тяжкі наслідки отруєння. Це вже дійсно „ліана смерті", бо навіть коріння цього виду сумаху отруйне.

В тропічній Америці та на Антільських островах є ще одна рослина з „дурною славою". Вона належить до родини молочайних, яка нараховує чимало отруйних представників. Це так звана марцінелла, здатна вражати людей навіть на далекій відстані: досить деякий час постояти поблизу неї і подихати її ароматом, як настає тяжке отруєння.

На Кавказі теж є такі рослини, гострий аромат яких призводить до отруйного стану: головного болю, блевотіння і т. ін. Тому будьте обережні, не сидіть довго серед рясно квітучих пишних магнолій та запашних олеандрів.

Сучасна медицина використовує рослинні отрути для лікування різних хвороб.

Раз ми розповіли про „дерево смерті", треба сказати кілька слів і про „дерево життя". Мабуть, багато хто чув про цілющу дію рослини з назвою кóла, яка нібито є складовою частиною „чудодійного" напою, що реклямується в Америці — „Кока-кола".

Ще в стародавні часи туземні племена Конґо та деяких інших прибережних країн Африки володіли якоюсь дивовижною „чудодійною магією", яка допомагала їм цілими тижнями обходитися без води та їжі, виконуючи в той же час найтяжчі роботи, здійснювати довгі тяжкі переходи по пустелях, була причиною їх дивовижної бадьорості. Але таємницю міцно охороняли.

Фараони та жерці за будь-яку ціну намагалися розкрити цю таємницю. Сотні і тисячі надісланих ними посланців гинули в темних вологих нетрях тропічних лісів, вмирали від лихоманки, отруєних стріл, були роздерті хижими звірами, розчавлені дикими слонами та носорогами, підняті на рогах буйволами. Нарешті (минуло багато століть!) фараони та жерці дізналися, що поблизу узбережжя в Конґо та інших країнах Західної Африки росте схоже на наш каштан дерево, яке сягає у висоту 10-12 м. З цих дерев туземці-старійшини збирають зіркоподібні, досить великі плоди, в яких і знаходиться таємничий скарб — від 10 до 30 насінин, білих або червоних горішків, що мають назву „горіхів кóла". Старійшини племен зберігали їх і видавали по одному горішку кволим, хворим або воїнам перед походами. Ці горішки рятували туземців і на випадок голоду.

Добуті з величезними труднощами насінини не хотіли перетворюватись у красиві чудодійні дерева, тому фараонам довелося налагоджувати мирний товарообмін з туземцями: єгипетські купці почали доставляти фараону та жерцям, а потім і іншим єгипетським багатіям цілющі „горіхи життя". Після падіння власті фараонів горіхи кóли стають більш доступними, їх і далі у великій кількості розповсюджують заповзятливі купці.

Туземні жителі дедалі менше охороняють вже всім відому кóлу. Горіхи кóли правлять за розмінну монету у туземців. В районах, де кóла не зустрічається, зараз нема такого свята, коли чудодійні горішки не були б найулюбленішими „ласощами"; їх навіть підносять у вигляді дарунків. Вожді племен при укладанні союзів обмінювалися білою кóлою, яка служила символом миру та доброзичливості. У випадку оголошення війни — супротивнику посилалась червона кóла. З давніх-давен є звичай, за яким конголезький наречений повинен, якщо він хоче сімейного щастя, дарити нареченій та тещі білу кóлу. На знак згоди та прихильності він отримує у відповідь білу кóлу, і навпаки, на знак відмови — червону. Підношення білої кóли і досі є проявом ввічливості, знаком пошани, дружби, доброзичливості. Не менш важливу роль відіграє кóла і в релігійних обрядах та в судових справах. Всі клятви проголошуються

(Докінчення на стор. 18)

PROMIN

Vol. XIII, 10 ENGLISH SECTION October, 1972

KEYSTONE OF OUR CULTURAL TOMORROW

(Speech Closing the Alberta Cultural Heritage Conference)
Sunday, June 18, 1972

by the Hon. Horst A. Schmid
Minister of Culture, Youth and Recreation

Mr. Chairman, Ladies and Gentlemen:

A week or so ago — on Tuesday, June 6, 1972, to be exact — a woman died in Canada. In all probability, you didn't know her. Certainly I didn't know her. There were more than 400 people at her funeral. They didn't know her either — but they wept openly at her funeral. They wept — even as you and I might well weep a little — because, in a strange way, we all knew her.

Her name was Alicia Wiercioch — Polish. She was 36 years old. She had two children. She died by her own hand, from an overdose of cockroach killer.

She was not eligible to remain in Canada, so the day before she was to be deported back to Poland, she chose the only way left to her to stay here. Buried in a cheap wooden coffin, she belongs forever to Canadian soil.

Now part of our Canadian heritage, Alicia Wiercioch — unknown to any of us — left a message for all of us involved in this Cultural Heritage Conference. All we need is the heart . . . and the good common sense . . . to understand.

At this point, I wish to thank each of you for your part in this Conference. I know how tiresome it is at times to prepare still another brief — belabor what must at times seem to be the obvious. So, as a new Minister in a new government that is trying sincerely to deal with the problems and desires of its people; I thank you for that labor, that patience and finally, the faith that this Conference is worthwhile.

I have read the briefs you submitted in advance. To comment on them at this stage — after your days of discussion and soul-searching — would only be repetitious to you and rather pointless on my part. Just be assured, delegates, that I appreciate the labor behind them — and I thank you for the sincerity in which they were submitted.

From left to right: Mrs. Stephanie Paush — Chairman "Promin" Committee, Miss Helene Magus — SUMK delegate, Mrs. Catherine Chichak — MLA (Edmonton-Norwood), Miss Maryann Chorney — hostess (SUMK), Hon. Horst A. Schmid — Minister of Culture, Youth and Recreation, Mrs. Fiona Pelech — Ukrainian Teachers Ass'n., Mrs. Lillian Ewasiuk — President of the Ukrainian Women's Ass'n of Canada, Mrs. Katherine Miskew — representative of the St. John's Cathedral Branch, U.W.A.C., Edmonton.

Culture — as you must all be aware by now — is many things. Language . . . Music . . . Art . . . Dancing . . . Drama . . . even economics: lower income citizens have a different culture than the idle rich. Culture is "life and legacy," as Ontario's Provincial Secretary for Social Development, Robert Welsh, told delegates to that province's Heritage Congress earlier this month.

Every people has a characteristic culture of its own; and, ultimately, many cultures — evolving together — produce a distinct and new culture.

That is where we stand in Alberta: examining the more than 50 ethno-cultures from which we came . . . to preserve the best from each . . .

to build an enriched, distinct, Canadian culture of our own.

It is not simply a "nice' gesture on our part. In an age when human needs are crying desperately for priority position, we MUST do it — for the good of our souls, for our self-fulfillment as individuals, for a legacy to the Alberta we must leave behind, to our children's and our grandchildren's keeping.

Let us examine the philosophy behind this — to see if we can find a keystone for Alberta's cultural tomorrow. If we do, it will make our work in the months ahead not only that much easier — it will make it wonderfully worthwhile.

Life is all a piece — and culture is simply an exterior expression of our lives, individually and collectively.

What one *has been* is related to what one *becomes*. To cast off completely the cultural traditions of the past is a tragic — a dangerous — thing. To bind ourselves completely to the past is equally hazardous — the sure road to disunity and distrust.

The man who tries to disassociate himself from his past is an unknown to himself . . . and in many ways, he rebels against the unknown. He lacks a sense of belonging — a sense of continuity with his own people. Yet he who will not recognize that culture is also a changing living thing is likewise at war with himself and with society. He is chained to the past and forever at odds with the present, a source of great unhappiness to himself, a stumbling block to his children and his neighbors.

The keystone to Alberta's cultural future is found in one wonderful word: "freedom." Even that is sometimes only dimly understood.

Here, in Alberta, we can reasonably state that we do have many of the freedoms for which our fathers came — freedom from fear . . . freedom from want, for example.

But freedom is more than a negative thing. Freedom in our part of the world is no longer equated with escape FROM hunger, poverty, outright oppression. These — thank God — we have left behind.

Here, now, we are concerned with freedom FOR something — in our case, a full cultural life for the self-fulfillment of the person and the enrichment of our whole society. *Freedom* — let us repeat it — *is the keystone to Alberta's cultural life policy.*

If I may, Mr. Chairman, I should like to elaborate on *that* for just a few moments.

We know that the laws of science and mathematics are real. We are quite willing to concede — to make random examples — that the Arabs gave us our present system of numbers (better, we feel, than Roman numerals). Greece gave us our concept of democracy. The U.S. introduced the world to the tremendous power of technology and mass production.

Let us stop right there. *How many countries,* over how many centuries, contributed to the great American technological advance? They are limitless. The Egyptians, long gone, who invented the wheel and axle . . . the Renaissance scholars who spread learning . . . the Germans who propagated printing and, hence, the swift accumulation and distribution of knowledge . . . the English with their inventions of the Industrial Revolution . . . I could spend the entire evening simply illustrating the contribution of all peoples to the scientific and technological riches that world society takes for granted today.

But it is only *now* — perhaps because we have finally solved the age-old problem of production — that it has dawned on us that, as scientific laws are real, *so social laws* are equally real — and society, down to its smallest unit, is starving for their recognition and application in the lives of all.

Our cultural heritage is real. As indicated earlier, it is the sum and substance of our social expression — reaching into the distant past . . . influencing our lives today . . . pre-shaping the lives of your children of tomorrow.

It is not just a game with words — not just a new game at which politicians must play.

Considering the state of the world today — where lack of meaning in life leads even teenagers, young and vibrant with the fibre of living, to jump off the High Level Bridge — I am sure each of you will believe that knowledge of our social laws — and recognition of the central role that culture plays in them — is the most important business in which we can be engaged today.

We can begin by asking ourselves from whence we came. Maybe you have done this already — in some measure — around your own fireside. But beware of seeing only what you want to see — of looking into the past with a romantic and unrealistic eye. Look back honestly — see what you *must* see — see who your forebears were — see what brought them here.

For all that, do not be afraid to look back. Were your forefathers "the people of the plains"? Did they come from a white-washed cottage in Bessarabia? Or from a little village on the Rhine?

Were they Irishmen who sang in the turf-bogs to keep alive and fresh their own illustrious history? Were they the French who sailed on wooden ships — so low they could touch the water's foam — to find freedom in a new land?

If you understand what I am asking you, you will also understand what I am saying to you . . . that if we cannot look back on our heritage with pride, we cannot find much meaning in our present or our future. If you are ashamed of what your fathers were, you may well be afraid of what your children will become.

The next thing to do is ask yourself *why* they came. *This* is what we sometimes forget. *This* is the message Alicia Wiercioch has given us as her last legacy.

What I say to you is that our fathers came here *not to find what they were leaving* — another Ukraine, another Germany, another France — but to build a life — a common culture — richer and better . . . more truly expressed in freedom — that could ever have been theirs in any other land.

On that never-to-be-forgotten basis, we build. That is why we called this Cultural Heritage Conference into being: to preserve the good things of our cultural past . . . to enrich our cultural present . . . to enhance our cultural tomorrow.

In other words, we fulfill the concept — unspoken though it may have been — that our pioneers brought with them in their hearts.

As a simple example, we enjoy the art of William Kurelek — not because he is Ukrainian, and Ukrainian-Canadian rural life is the theme of his paintings — but because he is a great artist, and his art is distinctly Canadian.

We take pride — and well we may — in the masterful playing of Marek Jablonski — moreso, perhaps, than if his name was Mark Jones.

Is there anyone who does not thrill to the pageantry of our native Indians riding in full regalia at the annual Calgary stampede?

These are *illustrations only* of the social law I mention: that though the individual finds meaning and self-fulfillment in his own particular cultural heritage, it can only be truly rewarding to him when it is shared — offered to, and accepted by — the rest of our society.

An English writer — Sir George Parkin — knew well the value of the cultural tradition.

„Fortunate the state," he said, "which, looking back upon its early builders, finds their characters stamped with the unquestioned hallmark of truth and honour; finds their actions controlled by clear purpose and high principle. As an example and an inspiration the memory of such builders cannot be too carefully preserved or too closely studied."

Well — you and I, ladies and gentlemen, unworthy though we may feel, are the builders of our cultural tomorrow here in Alberta.

Each one of us has a responsibility. Each must have respect for the rights of others. Each must see in his neighbor the dignity and worth he wants in this life for his own. Each must play his part — even as we in government will try to play our part: through programs and services wherever feasible, but especially in the world of the arts — the world all of us share in common, and which so woderfully enrich us all.

I have faith that we will think beyond the moment . . . that we will not ask the absurd or the unreal . . . that we will build well . . . that, remembering what brought our fathers here and their sacrifices to build the Alberta we share today . . . we will work in the only way that befits Albertans — together on that keystone of true freedom — that we may pass on to our children a finer, richer cultural legacy than even our own fathers dreamed of.

J. P. Gorchynski

A CREATIVE LIFE FOR CHILDREN

Dr. Margaret Mead, a well-known anthropologist, at a U.S.A. White House Conference "On Children, Youth and Child Development" discussed the above topic, giving a glimpse of what a creative life for children can mean to us as parents and teachers. A summary of ideas presented is outlined below.

"In a democracy a child is a person from the moment of birth. Living creatively starts from ideas, and children are full of ideas that they are eager to express, if they are to live fully as a child and as an adult." Dr. Mead also stated that "the child who is able to explore freely the universe of sound, movement, color, words, relationships, is finding his own place in the world from which he may uniquely give richness in return."

By a creative life for children, Dr. Mead

means, "a creative life for all children and not only for specially talented or gifted. All learning is creative and all little children are learning at a more tremendous rate than they ever will again." It is a well-known fact that children in each generation have to recreate all the discoveries and creations of previous generations. What the child needs is someone wiser and more experienced than he is to whom he can go for an explanation when he is puzzled. Each discovery is new to a child, and if the child's interest is interfered with, "a mind that might have become creative, becomes dull."

Memorizing poetry is said to be one of the best ways of learning to use language beautifully and later on to write well. Parents and grandparents who themselves enjoy memorizing can encourage children to do so. If children are encouraged to read many books full of pictures, very often they can learn to read before they go to school. This may not be true of all children, for some will never enjoy memorizing. Another interesting idea stated by Dr. Mead is that "Children who don't hear music, would not learn to enjoy it; children who don't hear singing, would not learn to sing, and the same applies to dancing, studying, learning, reading, and treating other children as they want them to treat them."

There is another kind of creativeness, "which in adults we find in statesmen who have built or saved their countries, and in men and women who have had some vision of human welfare which have changed the lives of millions, which has freed slaves, has made it possible for children to live, has given women dignity, has brought realization that all men belong to one great human race." It was stated that children also need the experience of social responsibility, so that someday some of them may become great statesmen and leaders, while others may become as lawyers and other professionals, members of school boards, town planners and voters, and who will be able to carry out the great designs, and all of them will be able to feel that living in a democratic society requires taking part and paying attention to all the needs of the people. They need to know and be ecquainted with older people who take their civic responsibilities seriously.

Children, of course, in the kind and the amount of responsibility they can take. Children will have so many new things to learn as they grow older that it is worthwhile to lay as good a foundation as possible for this later learning. A creative life does not stop with the end of early childhood, nor do the things a parent can do for a child stop when the child enters school. Dr. Mead said that "Only in early childhood are the parents a principal influence in the child's life, and even then the outer world begins to enter the home, first with radio and than with TV. Watching the violence on TV by himself may deform the child's imagination." It is also stated that less educated parents may react against the child's studying things they themselves do not know about.

If our children are to grow up with a sense of their own dignity they must learn to think of all other people as individuals with dignity, and not simply as members who have in common certain physical characteristics like, "color or kind of hair, etc., or even the same religious customs or ways of speaking or dressing, who live in the same kinds of houses, drive the same kinds of cars, etc., etc. In today's crowded living conditions, with so many things that can easily be damaged, mischief turns quickly into acts that are classified as juvenile deliquency."

To solve our problems of children who become truant and retarded in school, and children who become delinquent because no provision has been made for them, and whose lives have been narrowed and broken, and whose talents may be utterly lost, we need a concerted action not only by whole communities but also on a worldwide scale.

Another part of human experience in which men recognize creativeness is in religion and philosophy — the vision of the universe and of man's relationship to God and to his fellowmen. "Children need the kind of experience that will make religion and philosophy meaningful to them when they are grown so that the words of a prophet or the life of a saint may find an answering echo in their minds and hearts. This means that every child should have some chance to hear the beautiful words: "The Lord is my shepherd, I shall not want, and I will praise Thee."

ТАЄМНИЦЯ ЗЕЛЕНОГО СКАРБУ

над ко́лою: під час клятви негри багатьох племен повинні тримати на долоні простягнутої руки насіння ко́ли, а після процедури — з'їсти його.

(Продовження буде)

Нова кампанія на журнал „Промінь"

Розпочинаємо КАМПАНІЮ за новими передплатниками. Кампанія призначена на місяці: вересень, жовтень, листопад, а закінчується в грудні. Всі передплати просимо слати прямо на адресу адміністрації „Променя".

Із „Запитника", якого Централя розіслала до відділів весною, бачимо, що мало маємо читачок нижче 25 років — отож, звернімо тепер особливу увагу на молодших жінок у наших відділах і громадах. Якщо декотра й не вміє читати рідною мовою, то запевніть її, що сама англійська частина принесе їй більше користи як ціна передплати. При цьому не оминайте й старших жінок. „Запитник" також запевняє нас, що в багатьох відділах можна придбати нових передплатниць.

Нагороди такі: **Відділ**, який придбає найбільше число нових передплат, у даній провінції, отримає книжку „На крилах пісень" — пісні Лесі Українки, видання Союзу Українок Канади.

Членка яка придбає найбільше число нових передплат, у даній провінції, отримає книжку „Видатні жінки України", написала проф. Наталія Полонська-Василенко, видання Союзу Українок Канади.

Отож, закликаємо провінційні управи, членів заряду по відділах, референток журнала „Промінь" та всіх тих, які щиро цікавляться нашим жіночим журналом, взяти участь у цій КАМПАНІЇ! Кожна нова передплата є наче сильна цеглина в тривкій підвалині журнала.

Точний виказ буде поміщений в „Промені" кожного місяця. Берімося негайно до праці, а всякі наші старання увінчаються золотим успіхом!

ЗА ЦЕНТРАЛЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ,
Леся Івасюк, голова — добр. **Марія Керніцька,** корес. секр.
Стефанія Пауш, референтка журнала

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Монтреал, Кве. — З нагоди дня уродин п-ні А. Вікарчук переведено збірку на пресовий фонд журнала — Стефанія Кульба переслала $25.00

Сурей, Б.К. — З похорону бл. п. Катерини Коропатніцької, о. П Блажук переслав 20.00

Едмонтон, Алта. — Відділ при Катедрі Св. Івана, реф. Л. Голубіцька переслала $20.00 на передплати; С. Пауш $10.00 на передплати. 30.00

Монтреал, Кве. — З похорону бл. п. Є Чупрун, М. Нема переслала на кліше $5.50, на пресовий фонд журнала 15.00

Лондон, Онт. — Відділ ім. Княгині Ольги з нагоди відмічення 10-ліття свого існування зложив жертву на журнал, д-ка К. Дебрин переслала 10.00

Бросо, Алта. — Відділ ім. Лесі Лесі України, А. Бабюк переслала 5.00

— — —

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

Іван Гуменюк — Торонто, Онт., у річницю смерти своєї дружини бл. п. Оксани Гуменюк, зложив жертву на пресовий фонд $100.00
Текля Ґурська — Ґронлид, Саск. 10.00
Марія Скоренька — Виндзор, Онт. 10.00
Докія Міхоцька — Вінніпеґ, Ман. 5.00
І. Лисак — Винярд, Саск. 5.00
Анна Грицюк — Сурей, Б.К. 2.00
Дарина Пасічник — Ґарибалді Гайленд, Б.К. 2.00
Анна Бойко — Торонто, Онт. 1.00

— — —

ПРИДБАЛИ НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

Ольга Шевчук — Монтреал, Кве. 1
Анна Ткачук — Келґарі, Алта. 1
Н. Зенчишин — Реджайна, Саск. 1
Віра Губар — Ніяґара Он-Да-Лейк, Онт. 1

Зголосилися безпосередньо за журналом:
д-ка Дж. Деревянка — Етелеберт, Ман.
д-ка Орися Лакуста — Нипавин, Саск.
Галя Шикора — Радвей, Алта.

Усім жертводавцям і працівникам в користь „Променя" щиро дякуємо.

— — —

В сумну болючу річницю смерти моєї дорогої незабутної дружини, мами й бабусі бл. п. Оксани Гуменюк, котра відійшла у вічність 2 вересня 1971 р. в її світлу пам'ять складаю 100 долярів на розбудову цінного журнала „Промінь", котрого Покійна дуже цінила й з великим замилуванням його читала, також про матеріяльну допомогу „Променя" незабувала". Муж Іван Гуменюк

— — — —

Складаю нев'янучі вінки в пам'ять моїх дорогих: сестри бл. п. Юлії Криси, яка упокоїлася 2-го вересня 1961 року, і мого мужа бп. п. Михайла Скоренького, що упокоївся 20-го грудня 1970 року.

В їх світлу пам'ять складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Марія Скоренька та діти Богдан і Емілія, Виндзор, Онтаріо.

— — — —

Складаю нев'янучий вінок на свіжу могилу мого брата, бл. п. Луки Новосада, який упокоївся в Саскатуні 8-го серпня 1972 року, похоронений на цвинтарі Вудлавн, в його світлу пам'ять засилаю $10.00 на журнал „Промінь".

Брат Петро Новосад, Роблін, Ман.

— — — —

В роковини смерти мого дорого мужа і батька, бл. п. Петра Процишина, який упокоївся 20-го вересня, 1971 року у Донвел, Саск., в його світлу пам'ять складаєм „Нев'янучий вінок" і засилаєм $10.00 на журнал „Промінь". Дружина Петруня з родиною, Канора, Саск.

Весняний Чай і Вистава Кераміки в Едмонтоні

Провінційна екзекутива Союзу Українок Канади на Альберту з чотирьома едмонтонськими відділами улаштувала мистецьку виставу й чайне приняття на 25-го і 26-го березня 1972 р. в авдиторії Катедри Св. Івана в Едмонтоні.

Імпреза відбулась з великим успіхом та була сполучена з виставкою експонатів кераміки „Колєкції власної ручної праці" пані О. Фіґоль. Виставка була дуже цікавою для українського громадянства і наших співгорожан, які численно прибули та пильно приглядалося глечикам, збанкам, мискам і вазам в різних стилях. Також був прекрасний показ киптариків і пелерин з проєкту вишивкових курсів під наглядом його голови пані М. Гладун. Цей Клюб Вишивальниць вже існує десять років і свої вишиття дуже старанно опрацьовують у кольорах і стібах для модерного ужитку.

В суботу гостей вітали пані: О. Ганночко, голова провінційної управи, А. Звоздецька, уступаюча голова й панна Розалія Фарина, голова відділу Св. Івана. Гості записувалися в пам'ятковій книзі під наглядом пань: К. Істон і Г. Грекил.

Пані О. Ганночко, голова провінційної екзекутиви щиро привітавши заповнену гостями залю сказали, що ціль таких вистав є популяризувати й поширювати народне мистецтво, яке має велике значення в українській культурі. Головно — за минулих кілька років ми багато чуємо, що Канада є многокультурна держава, отже такі вистави підносять наше мистецтво на високий рівень в очах наших співгорожан і зацікавлюють нашу молодь їх культурними скарбами свого народу. Цього року, завдяки пані Фіґоль нам пощастило мати відмінну галузь нашого мистецтва, а це показ кераміки.

Це мистецтво відограло велику ролю у нашому минулому, бо довідуємось про культурний розвиток, звичаї та способи життя тієї доби. Тому, що Україна багата на глину то первісні люди як землороби почали виробляти посудини із глини. Гончарством займалися в Україні від найдавніших часів мабуть жінки й витворили ріжні форми виробів відповідно до своєї кухонної потреби. Горшки, макітри, збанки, баньки, горнятка, ринки й форми на печиво. Подібно як у формах гончарських виробах почалися орнаменти прикрашені ріжними мотивами й розмальовання кольорами.

Кераміка, як і українська вишивка, символізує фолкльор, зайняття людей їхні повір'я й традиції. Кожна частина України має свої властиві мотиви й кольори залежно від оточення

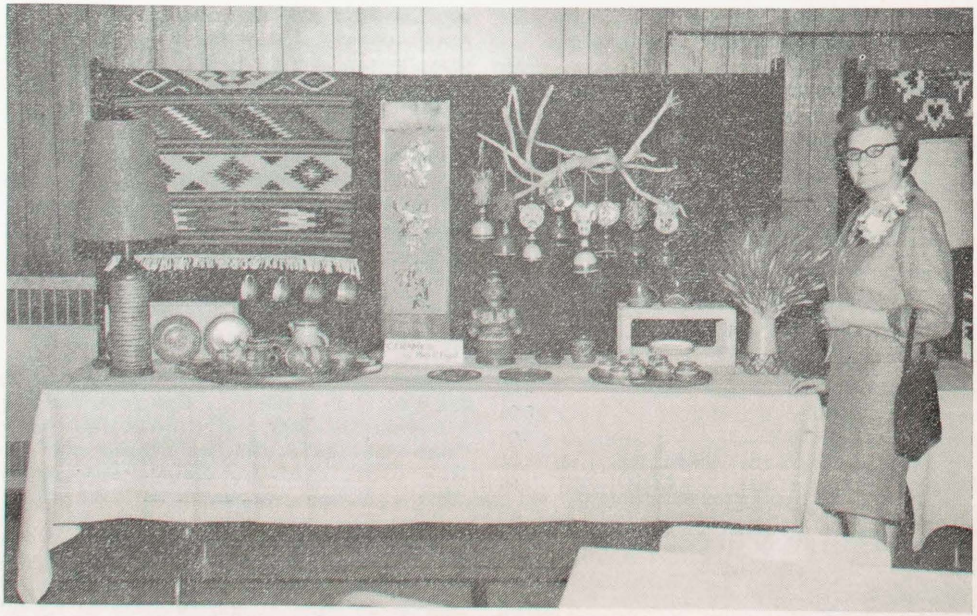

Колекція власноручної праці О. Фіґоль на виставі

природи, звичаїв тощо.

Пані О. Ганочко офіційно відкрила виставу й покликала пані Е. Верхомин, голову Комітету Мистецтва провінційної екзекутиви представити пані О. Фіґоль.

Пані Верхомин у своїм слові сказала, що пані Фіґоль вистава кераміки дійсно виявляє цікаву творчість небуденної міри та високого рівня. Щоби бути досконалим мистцем, то треба мати талант, енерґію й витривалість, а вона Богом обдарована цими прекметами. Вона широко відома в суспільно - громадському життю як в українських, так і у канадських організаціях. Вона вже десять років постійно належить до Едмонтонського Керамічного Ґилда.

Її кераміка була виставлена в Ювілейній Авдиторії під час сторіччя Канади, в провінційнім музеї і на виставках Ґилда. В її збірці бачимо українські впливи, що до взорів, кольорів і орнаментики. Пані Ганночко подякувала пані Фіголь за те, що збагатила нашу виставу своїми експонатами кераміки й всім, що допомагали в приготуванні цієї імпрези.

Слідував виступ відомого жіночого ансамблю „мережі", який прекрасно відспівав три пісні.

Соціяльний Комітет в особах пані А. Скуби й Е. Рипки доложив багато старань, щоб чайне прийняття відбулося якслід. В суботу чай наливали пані: Леся Івасюк, А. Звоздецька, П. Мулька, О. Маґера, Т. Фербей, О. Райчиба, Н. Шемелюк, Е. Верхомин, Н. Сенів.

Комітет печива, що його очолювали пані: Е. Прокіпчук і А. Фарина успішно провів продаж традиційного великодного й іншого домашнього печива. Пані М. Лазарук очолювала продаж писанок.

В неділю вистава продовжалась й заля була заповнена новими гостями. Чаєм займалися відділи Лесі Українки при церкві Св. Ілії, Св. Михаїла і Св. Андрея. Гостей вітали пані: Н. Богдан — заст. голови пров. екзекутиви, М. Гарасим — від відділу Лесі Українки, М. Попович — голова відділу при церкві Св. Михаїла й Е. Лучка — голова при церкві Св. Андрея.

Чай наливали пані: О. Мельничук, В. Володько, П. Цимбалюк, М. Змурко, Р. Брода, Ю. Павлюк й М. Мельничук з Веґревил.

Цього дня виступали добре приготовані учительками П. Цимбалюк і В. Сорочук, діточки садочків при парафії Св. Ілії й Св. Андрея. Велике признання й честь належиться батькам, що дбають про виховання своїх найменших в українськім дусі.

З цієї нагоди пані Ганночко в імени провінційної управи склала щире признання відділам, які причинилися до доброго успіху цієї імпрези. **Доця Корпан,** секр.

МУЗЕЙНА ФУНДАЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Членки в комітетах Музейної Фундації при відділах пильно й з поспіхом збирають пожертви на фонд. Всі жертвують по змозі своїх фінансових запасів. Так воно мусить бути, коли хочемо збудувати свій власний захист на дотеперішні і будучі музейні надбання.

Відділ ім. Ольги Кобилянської в Саскатуні дав найпершу і найбільшу пожертву на фонд і далі жертвує почерез вибраний комітет фундації. Сердечна подяка всім жертводавцям і збірщикам в кожній околиці і в кожнім місці Канади. Ширший звіт з праці саскатунського комітету буде подано пізніше. Тимчасом подаємо початок виказу отриманих до 1-го вересня 1972 р. пожертв; всі з Саскатуну:

По $100.00 — добр. Леся Удод, пані Софія Ґрещук, Українська Кредитова Спілка „Нова Громада", пані Анна Дудар — Брендон, Ман.

По $50.00 — пані Євгенія Стратійчук.

По $25.00 — Відділ Союзу Українок „Тризуб", Торонто, пані Меланія Буряник, Мисисага, Онт. Далі Саскатун — Анна Тріщук, Марія Мадюк, Марія Пернаровська, Галя Гнатишин, Анна Янів, п-во Марія і Микола Дорош.

По $20.00 — Марія Гарбуз, Марія Бобко.

По $10.00 — Пані: Михаліна Никіфорук, Докія Боклащук, Василина Сирник, Анна Андрущак, Емілія Лабач, Текля Ларіоник, Розалія Сулятицька, Марія Голубець, Марія Сенів, Меланія Пігач, Докія Баєр, Варвара Катеринич, Анастасія Кіщук.

По $7.00 — Пані Христина Грицюк.

По $5.00 — Пані: Катерина Панґрас, Анна Ріпак, Вероня Лозова, Вівіян Сарчук, Анна Василик, Параня Крик, Марія Шліхта, Марія Білак, Раїса Левицька, Марія Козовик, Марія Гавриш, Розалія Борса, Анна Гарасимчук, Марія Панас.

По $2.00 — Пані: Анна Роляк, Франка Гудима, Клавдія Івасюк.

U.W.A.C. Museum Foundation Fund
c/o Ukrainian Arts & Crafts Museum,
1240 Temperance St.,
Saskatoon, Sask., Canada
S7N OP1

Марія Мадюк

ПРИ ПРАЦІ НА МУЗЕЙНУ ФУНДАЦІЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ
Канора, Саск.

Щоб праця на Музейну Фундацію випала успішно, то дня 30-то листопада 1972 року, в домі пані Катерини Лабюк, відбулося організаційне засідання, на якому вибрано Комітет Музейної Фундації при відділі ім. М. Маркович. До Комітету ввійшли слідуючі членки: Дарія Ортинська — голова, Катерина Лабюк — секретарка-скарбничка, Єлисавета Лабюк, Анна Полович, Ірина Щигол і добр. Ольга Бойчук — членки Комітету.

Створений Комітет відразу взявся до праці, як до придбання фондів, так і до збирання музейних експонатів, з яких частину гарної колекції вже відіслано до головного музею в Саскатуні. В програму праці входили: культурно-освітні вечорки, членські бінґа, на які членки товариства жертвували гроші й речі. Також членки Комітету подавали перекуски по жіночих зборах, культурно-освітніх вечорках та по бінґах. З тих підприємств чистий дохід був призначений на Музейну Фундацію.

При цьому варто згадати про два культурно-освітні вечорки. Перший такий вечорок відбувся 28-го лютого ц.р. в Народнім Домі з участю членок Товариства й членів Товариства Українців Самостійників. Програма складалася з двох частин, а саме: Перша частина була присвячена українським жінкам героїням, а друга 100-літтю народження письменника Василя Стефаника. Добр. О. Бойчук дала доповідь про жінок героїнь, а особливо спинилася над життям Ольги Басараб, а пан Микола Лабюк виголосив доповідь про життя й творчість Василя Стефаника. В програмі брали ще участь: Всеч. о. В. Бойчук, пані: П. Горчинська, К. Лабюк, М. Мисак, Д. Ортинська, А. Полович, А. Стусик і І. Щигол.

Другий культурно-освітний вечорок відбувся 13-го березня ц.р. також в Народнім Домі. Тому, що це був час Великого Посту й час перед великим святом Воскресення Христового, то ця програма була підготовлена відповідно до того часу. Слово про Великий Піст, Великодні Обряди, традиції і звичаї в українськім народі сказала добр. О. Бойчук, а слово про орнаментику писанок та їх історичне походження сказала пані Марія Мисак. На цей вечір спеціяльно написали писанки зі взорами з різних частин України Єлисавета Лабюк і Домка Ленько, а пояснення до них давала пані Марія Мисак. Також пані Ленько подарувала для розігравки того вечора свої другі по мистецьки написані писанки. З приводу недуги пані Єлисавети Лабюк і неприсутності пані Домки Ленько демонструванням писання писанок зайнялися пані: Анна Данилюк, Олександра Козоріз і Марія Мисак, а допомагали в перепроваджені програми пані: Катерина Лабюк, Дарія Ортинська, Анна Полович й Ірина Щигол. Приготуванням цих вечорків зайнялася добр. Ольга Бойчук, які, можна сміло сказати, випали задоволяючо, як участю в них членок так і заінтересуванням.

На закінчення сезону праці Комітет прилагодив різноманітну вечерю, яка відбулася дня 8-го червня ц.р. в Народнім Домі для членок товариства й їхніх родин. Членки Комітету подбали, щоб заля того вечора була відповідно прибрана. Гарно застелені столи були прикрашені живими квітами, як маками й туліпанами, а що найголовніше на сцені була виставлена мала, але цінна виставка музейних експонатів, між якими була лляна мужеська сорочка, якій є 150 років. В упорядкуванню цьої виставки багато праці вклала пані Катерина Лабюк, а при збиранні тих експонатів багато їй допомагали пані: Єлисавета Лабюк і Дарія Ортинська. По вечері відбулася розігравка, на яку подарували речі слідуючі пані: Анна Полович — ковдру, Єлисавета Лабюк — один комплект вишиваних серветок, і Катерина Лабюк — срібну посудину.

За цей час Комітет через свою працю придбав гарну суму грошей на Музейну Фундацію, яка під цю пору виносить $623.49. Також до цього часу зложили певні особи свої індивідуальні пожертви на суму $217.00. Раніше жіноче т-во вислало з каси $100.00, то разом відділ ім. М. Маркович у Канорі, Саск., придбав $940.49, які переслано до Музейної Фундації в Саскатуні.

Хоч наші проєкти були малі, але вони були корисні й інформативні, на яких присутні мали нагоду почути про потребу збереження наших народньо-мистецьких та культурних скарбів, та конечну потребу для їх збереження побудови музейного будинку Союзу Українок Канади.

На цьому місці комітет складає щиру подяку всім тим, які в який будь спосіб допомогли нам так успішно виконати запляновану працю в користь Музейної Фундації.

Ольга Бойчук

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ІМ'ЯНИНИ У БОРИСА

Угу-гу, угу-гу!
Чути голос у ліску,
То Борисик кличе звірів,
На обід на ім'янини.

Поприходили ведмеді,
І лисички і зайці,
І ракунчики хвостаті,
І колючі іжаки.

Білочки також із даху
Позлазили несучи,
Борисові у гостинець,
Золотенькі горішки.

І сіренькі мишенята,
І руденькі ховрашки,
І зелені жабенята,
Всі в гостину ту прийшли.

Посідали на поляні,
Хто на крісло, хто і так,
І почалось частування,
Не аби як, а ось так:

Для ведмедя для бурмила
Медівника подали,
Зайчикові пів капусти,
І салаткові листки.

Для лисички ніжку з курки,
Що Борисик не обгриз,
А для білочки пустунки,
Торт горіховий наспів.

Ракуни із іжаками
Нагнівались, що вони
Не подіставали ложок,
І лапками все їли.

Мишки їли оті крішки,
Що ведмедик їх дробив,
Як захланно і скоренько
Медівника він їв.

А зелені жабенята
Все ковтали комарів,

Що обсіли товариство,
І кусали хто де хтів.
А коли понаїдались,
Подарунки розклали,
І Борисові не мало,
Втіхи й радости дали.

Потім забрав перше слово
Сам бурмило проводир,
Дякував за ту гостину
І від себе і від всіх.

Тоді пісню заспівали,
Кожний на свій лад, як вмів.
Мишки тенором піщали,
Бурмило басом ревів.

Накінець Борисик вийшов
Наперед і мовив так:
„Дуже дякую я звірям,
Що прибули усі враз.

Що принесли подарунки
Такі гарні, що аж ах!
Звеселили мене трішки,
Бо самітній чуюсь страх.

У тім лісі ні людини,
Ні дітей не бачу я,
Ви лиш будете для мене,
Товариством на літа.

Баба Галя

Ню-Йорк, 19667 р.

Сердитий вітер

Бабуся приготувала воду і збиралася прати.

— Я тобі допомагатиму, — сказала Таня.

Трохи подумала бабуся та й каже:

— Гаразд. Я буду все велике прати, а ти — маленьке, з ляльками.

Стали вони з бабусею вдвох прати. Бабуся — у великих ночвах, а Таня в маленькому тазику. Бабуся весь час Таню вчила, як намочувати білизну, як її намилювати і як віджимати. Потім вони разом полоскали, підсинювали і розвішували.

— Ось тобі прищіпки, прикріпи кожному річ, щоб вітер не заніс, — наказувала Тані бабуся.

Але Таня вже стомилась, вона поклала прищіпки в куточок і пішла в кімнату.

Згодом глянула Таня на шнурок і закричала:

— Ой бабусю, пропала моя білизна!

Аж ось зайшла Галина й каже:

— Дивіться, я на подвір'ї знайшла сукенку з ляльок.

— Це вітер заніс, — догадалася Таня. — Сердитий вітер!

— Це він на тебе розсердився за те, що ти свою роботу не до кінця зробила, — сказала бабуся.

Довелося Тані знову полоскати ляльчині сукенки.

40-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВИНДЗОРІ, ОНТ.

Світлина членок відділу ім. Лесі Українки у Виндзорі, Онт. в день ювілею 40-ліття відділу.

Як кожний ювілей, родинного чи громадського характеру плянується далеко наперед, щоб його достойно й успішно відсвяткувати, так само й наш відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки у Виндзорі, заздалегідь почав готуватися до 40-літнього Ювілею свого заснування та його успішного розвитку.

Самий історичний день, 40-ліття відділу, почався в неділю, 19- березня 1972 р. Службою Божою в Соборі Св. Володимира, на яку численно прибули членки, та гості з сусідніх відділів. Після Богослуження настоятель о. В. Метулинський привітав відділ і гостей з нагоди Ювілею, підкресливши велике значення Союзу Українок в житті й розвитку нашої Святої Церкви, та велику репрезентативну й культурну працю для нашого народу. Після привітання було відслужено вдячний Молебен за успіхи відділу, й здоров'я членок, з яких багато було присутніх, що наш відділ засновували.

Головна частина свята почалася в 3-й годині по полудні. Заля Соборної громади, в якій відбувалося свято, була святково прибрана. Передня стіна прикрашена чудовим українським килимом, а на ньому ювілейний напис. Головний стіл прибраний прекрасним, вишитим, обрусом та живими квітами. А вже навкруги головного стола розставлені невеликі столики, також застелені вишивками та прикрашені квітами. Це пані Ольга Торошенко подбала, щоб все було велично й святково.

Особливо прекрасним виглядав стіл приготовлений соціяльним комітетом для чайного прийняття. Застелений чудовим вишитим обрусом, з керемісовим трисвічником посередині, з боків мистецько приготовлене різнородне печиво чергуючись з трикутними смачними „канапками", а далі різнобарвні з найкращої порцеляни чашечки, (їх понад 100, власність товариства) а по краях срібні, чайні та кофейні, посуди . . .

Членки соціяльного комітету в вишитих українських, блюзках зустрічають коло дверей гостей, та декорують „заслужених" членок квітами провадячи їх за головний стіл.

Керівником святкової програми, культурно-освітня референтка, пані О. Торошенко. Вона, з підвищення, відкриває свято вітаючи присутніх, а потім покликає до вступного слова голову відділу пані Вероніку Костинюк. Пані В. Костинюк радісно вітає присутніх членок та гостей з Ювілеєм, коротко окреслює велике значення відділу й з гордістю заявляє, що їй приємно бути головою такого великого й працьовитого відділу . . . вона просить о. настоятеля В. Метулинського провести молитву та благословення. По молитві пані А. Букса, яка приготовила цікавий історичний репортаж від дня заснування товариства і до сьогоднішнього дня.

Пані А. Букса вводить присутніх в 40-літнє минуле, коли ще не маючи свого приміщення приходилося збиратися по невигідних, тісних „склепах", плянуючи й реалізуючи виховання своїх діток. Сьогодні відділ працює в прекресних, вигідних будинках збираючи жниво з своєї довголітньої праці, для виховання своїх дітей, збереження української культури й мистецтва ,та допомоги в розбудові української православної Церкви в Канаді.

Згадується заслужених голів

нашого відділу: першою головою була пані Марія Стецій, а слідуючими за 40 років були пані: А. Бойко, А. Шпитковська, Є. Цебінь, С. Степчук, В. Чаборик, М. Ґурґула, А. Момотюк, М. Рижак, О. Веньґер, Є. Квасніцька, Є. Паркс, О. Торошенко, М. Телеґа (була головою вісім років), а тепер два роки головою є Вероніка Костинюк, яка віддано продовжує працю своїх попередниць . . .

Всі з великим зацікавленням вислухали „коротку історію свого відділу" . . . неначе на екрані перейшли ті тяжкі часи, коли тяжко приходилося добувати фонди для власної „хати", в якій можна сказати: „своя правда, і сила і воля . . .", — бережімо ж свою „хату", що її так тяжко будували ті перші. Не допустімо в неї чужого духа.

Далі представлено головну бесідницю свята пані Мирославу Телеґу. Голова пані Костанюк прикрасила її „корсажем". Пані М. Телеґа, одна з основоположниць нашого відділу, сьогодні є на становищі голови Східної Екзекутиви. Вона вітає членкинь відділу з Ювілеєм. Цей день для неї великий і приємний, бо ж вона присвятила багато днів свого життя для розвитку цього відділу, будучи його головою та довголітною членкою . . . Промова її була наповнена любов'ю до свого народу, до своєї рідної Православної Церкви, вона виховуючись при цій Церкві та виховуючи своїх дітей, завжди кликала з посвятою працювати для своєї організації, бо в ній дочки великого народу і їм не байдуже що станеться з великими надбаннями наших культурних, побожних предків . . .

„Будьмо достойними дітьми, достойних наших батьків" — каже вона.

Пані О. Торошенко подякувала за змістовну доповідь.

Далі слідуваал концертова частина. Жіночий Хор під диригентурою п. Євген Цюри. Хористки в гарних, вишитих сорочках та довгих, чорних, спідницях а з боків два бандуристи: Євген Метулинський і Петро Косик. „Тихо над річкою . . ." зливаються ці ніжні слова з дзвоном бандур, — хор з почуттям передає присутнім чудову природу України . . . а потім: „Ой розкрились троянди червоні . . ." та „Марина", — чудово виводить українську „веснянку", а потім новітній „Полтавський рушничок" яким Мати благословляє сина в життя . . .

— Пані В. Костинюк покликає членок з-за головного стола, а пані М. Телеґа вручає „Почесну Грамоту". Підходять пані: Текля Дугань, Марія Карпінець, Юстина Кордаш, Д. Косик, К. Лацик, М. Никифорук, К. Палій, А. Панчук, А. А. Приймак, Є. Щепанська, Текля Сірий, А. Стойко, М. Стах, М. Сохолотюк, С. Ставична, Анастазія Загара (на жаль дві пані не присутні з оправданих причин) К. Сікора та В. Зага-

Членкині нагороджені почесними грамотами; зліва направо: К. Лащук, Е. Щепанська, М. Карпінець, М. Никифорук, А. Загара, А. Панчук, А. Приймак, А. Стойко, Т. Дугань, С. Ставична. Відсутні М. Сохолотюк, К. Сікора, Д. Косик.

рія. Пані Новіцька, голова відділу з Лондону, Онт. склала привіт відзначенм членкам та відділові з нагоди Ювілею.

На закінчення пані О. Торошенко подякувала всім хто трудився для влаштування свята, особливо: пані М. Телезі за доповідь, хористкам і диригентові п. Є. Цюрі, бандуристам Євгенові та Петрові та всім за участь у святі, й запросила всіх на перекуску й „чай".

Деякі гості з зацікавленням оглядали виставку музею, яку приготовив Музейний комітет. Відбулася також розігравка вишитої суконки , — що її подарувала пані Аделя Мілько, української вази, — котру подарувала пані В. Костинюк та чудові писанки, — котрі подарувала пані М. Вахна.

Поки членки й гості споживатимуть „солодощі" ми в імени заряду відділу ім. Лесі Українки щиро подякуємо соціяльному Комітетові за мистецько і смачно приготовлену „перекуску-чай", — це пані: Марія Костів, Анна Татчук, Маріянна Гриньків, Анна Момотюк та Стефанія Друль. Пані О. Торошенко, — за мистецьку декорацію залі, та вміле керівництво програмою. Пані М. Телезі, — за гарну доповідь, та пані Анні Буксі, — за історичний перегляд відділу. Диригентові, хористкам, бандуристам та всім хто спричинився до звеличення Ювілею.

А членкам відділу бажаємо доброго успіху в праці, щоб ще багато попрацювали для добра Рідної Церкви, нашого народу та виховання й збереження наших дітей.

Н. Метулинська,
Кореспонд. секр.

ПОПРАВКА

У річнім звіті відділу ім. св. Ольги в Етелберт, Ман., який поміщений в ч. 8-9 на стор. 28, підпис секретарки має бути Стефанія Савчин, не Савчук. За похибку перепрошуємо.

Редакція

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ „ПІКНІК" НА ДОЗВІЛЛІ

Заздалегідь запроєктований культурно-освітною референткою відділу ім. Кн. Ольги при Катедрі Св. Володимира в Торонті д-р Ганною Янішевською відбувся 8-го червня реферат на свіжому повітрі.

Так як і минулого року пані-матка і отець Митр. Д. Фотії запропонували свою власну садибу. Як на щастя — день був соняшний і теплий. На призначену годину, хто чим міг, почали з'їжджатися членки відділу. Зібралася досить чисельна кількість, бо літературні пікніки завжди цікаві.

Господарі нас зустріли з такою милою і щирою привітністю, що годі описати. Мені пригадується така щирість лише за добрих часів на рідних землях України.

Ми були заскочені, коли побачили під розлогими яворами розставлені столи накриті вишиваними обрусами і цілою горою посуду. Коли зібралися всі очікувані, членки і гості, то наш „реферат" почав о. Митр. молитвою, а пані-матка дуже смачним буковинським борщем та іншими смачними стравами і смаколиками, яким не було кінця, бо й гості, їхавши на пікнік дещо прихопили з ообсю.

Під час обіду, завдяки п. П. Шкоркові ми насолоджувались гарно підібраними українськими піснями з самозаписувача. Відпочивши по такій „тяжкій праці" д-р Ганна Янішевська попросила прилегентку Віру Ворскло виголосити свою доповідь на тему: „Інтернаціоналізм чи русифікація" на підставі книжки Івана Дзюби.

Доповідала прелегентка дуже гарно і змістовно, підсилюючи матеріял цифрами і цитатами. Крім того, на підставі інших матеріялів перестерігала слухачів перед новими способами денаціоналізації України, а також і еміграції. По закінченні доповіді вив'язалась дискусія, що було доказом уваги й зацікавлення присутніх.

Так і хотілося, щоб цей день був довшим, а ми й не огляділися, як стало сонечко збиратись на спочинок, а нам пора роз'їжджатися по домах. Жаль було залишати милих господарів та хороше товариство. Вже минуло трохи часу і все ще згадуємо з великою вдячністю красно й гарно проведений „Літературний пікнік", що його придумала й організувала д-р Ганна Янішевська та щиру пропозицію наших господарів, які так привітно й ласкаво нас приймали та всіх тих, які помагали господарити.

Я хотіла б дочекати ще наступного, року, щоб ми знов могли зійтися під тими розлогими яворами у ще більшій скількости на не менш цікавий „Літературний пікнік".

М. В.

20-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ ім. КН. ОЛЬГИ В ЛОНДОНІ ОНТЕРІО

Заходом управи відділу ім. Кн. Ольги в Лондоні, Онт., відбувся в Неділю Св. Трійці, 28. 5. 72., 20-літній Ювілей існування цього відділу. Це був щасливий збіг обставин, бо припадало в той самий час, свято православної громади. По Богослуженню з молебним подяки за здоров'я жіноцтва ,у громадській залі, по виконанні короткої храмової програми громади — розпочато ювілейне святкування.

Залю заздалегідь вдекоровано святково: на сцені емблема Союзу Українок Канади, на столі ювілейний торт, колачі, свічки, квіти. Голова відділу — пані В. Новицька відкриваючи свято вітає всіх привявних і передає переведення програми пані С. Степанюк. По одно-хвилинній мовчанці для вшанування пам'яті померших членок, пані О. Степанюк — вітає членство й прихильниць відділу, всіх привявних, а особилво гостей — на чолі з головою Сх. Екзекутиви Союзу — пані М. Телегою з Віндзору, яку вдекоровано корсажем. Наступно вітають жіноцтво — голова громади п. А. Співак і настоятель о. М. Дебрин.

Історію відділу, приготовлену відсутною пані О. Кошарною, перечитує пані В. Яремченко. В короткому начерку змальовується в ній повстання й розвій організаційного життя відділу почавши від скромних початків, крізь поборювання ріжних труднощів — наше жіноцтво зуміло мати належне зрозуміння до потреб часу й місця й організовано, жертвенною працею для Церкви й суспільства держало крок зі своїми подругами спільної долі української жінки, в прибраній батьківщині, Канаді. Історія відділу закінчується

звичайною церемонією відзначення всіх бувших голів управ,, їх особистим представленням і привітанням кожної з них оплесками; були ними такі пані: О. Співак, Л. Койляк, Е. Слюсар, В. Яремченко, Т. Ноженко, В. Калюжна, С. Степанюк, В. Новицька — присутні; оправдано відсутність А. Кудловської, Г. Володченко, І. Паращенко і О. Кошарну.

Головною гостею імпрези була п. М. Телеґа — голова Сх. Екзекутиви С.У.К. з Віндзору, Онт.; її представила пані Н. Шульга й попросила до головної промови. Пані М. Телеґа — привітала подію 20-ліття відділу, і на тлі ідеології С.У.К. вказала організаційний шлях українки-канадійки, та її невідкладно важливі завдання для збереження себе як етнічної групи в Канаді. Доповідь була змістовна й цікава. Доповідачці подякувала пані В. Новицька. Чергово були прочитані писемні привіти, від: членки основниці відділу — добр. К. Квасницької з Чатам, Онт., відділу С.У.К. з Ґрімзбі, Онт. (з пожертвою $20.00, та місцевої української жіночої організації О.Ж.-Л.В.У. Усно склали: відділи С.У.К. з Віндзору — через пані М. Телеґу, Чатам — пані Маковецьку; і місцеві: від Ліги Українських Католицьких Жінок—пані М. Тягур; КУК — п. А. Степанюк; СУЖЕРО — п. Ф. Подопригора; ОДУМ — Л. Тищенко і Т-во ОДУМ. Приятелів — п. М. Співак. Привіти були річеві: всі вони розглядали з повагою й признанням 20-річний труд нашого жіноцтва до тепер, і не крились з надією на їхню працю в майбутньому, як українки громадянки, а головно — матері-виховниці молодої генерації й хоронительки рідної віри, мови й культури в родині. Побажанням всіх було, щоб членство відділу скріпилося новими, молодими силами і далі несло прапор С.У.Канади, благородною працею української жінки.

Якщо були деякі вагання щодо врядження цього ювілею, то доказ, що його треба було відбути. Він залишив на всіх позитивне враження. Відчувалась пошана до жертвенної праці нашого жіноцтва для Божого Престолу й громадського життя. Бо, чи ж можна собі уявити наше церковне й суспільне життя без участи жіночої праці рук і серця?, Або, чи не одиноке наше жіноцтво піддержує у нас вогонь національного горіння в культурному секторі життя? Таке свято дало нагоду членству відділу пережити ювілейно приємне почуття виконаного обов'язку і, безумовно й піддержку на дусі для чергових завдань.

На прикінці, святкування було прикрашено мистецкою програмою, що складалась з таких точок місцевих виконавців: Хор ОДУМ-івок — 2 пісні; хор жінок — 2 пісні; музична точка на піяні — панна Г. Шульга й деклямація — пані П. Вітоль. В кінцевому слові пані В. Новицька, Голова управи відділу сердечно подякувала всім за все: активну піддержку, присутність, тощо, для звеличання Ювілею 20-ліття нашого відділу.

Добр. К. Дебрин—секр. відділу

ПРИЄМНА НЕСПОДІВАНКА
(Монтреал, Кве.)

В неділю, 28 листопада 1972 приятелькы та членки Союзу Українок Канади, відділу ім. Доньки України при Соборі Св. Софії в Монтреалі, Кве., влаштували несподіванку для пані Анни Вікарчук з нагоди відзначення 70-літнього ювілею з дня її народження. Несподіванка, яку приготовили пані Анна Прокопюк і Наталя Романишин за допомогою інших членок відділу, відбулася зараз по Службі Божій в залі Собору Св. Софії. Від відділу ювілятку привітала голова пані Стефанія Кульба, яка підкреслила, що пані Вікрачук вже поверх сорок літ є працьовитою членкою і своєю симпатичною вдачею може похвалитися дуже великою популярністю не тільки в відділі але також і в церковній громаді. Пані Кульба побажала ювілятці доброго здоров'я на будуче і ще довгі літа прожити разом з нами і дальше так щиро працювати в нашім товаристві, як це робила посьогодні. Слідували привіти від панів Олекси і Андрія Гукала. Пан Кіпибіда, який з ювіляткою майже щонеділі театрального сезону виступали на сцені в залі Собору майже двадцять літ без перериву, пригадав деякси спомини з тих ніколи незабутних літ, які обоє проходили і при помочі сцени широко розгортали то частину нашої культури для суспільства в Монтреалі. Пан Андрій Гукало, старий знайомий, пригадав дещо про приватне життя пані Вікарчук. Згадав що ювілятка вже поверх 25 років є вдовою. Покійний муж служив в канадійському війську під час другої світової війни. Заявив, що пані Вікарчук має одну донечку пані Марію Ґузуляк, яка є заміжна і з мужем та діточками живе в місті Дітройті в Сполучених Стейтах Америки. Також прочитано писемний привіт від добр. Л. Слюзар — почесної голови нашого відділу, яка з причини недуги не могла бути присутна на цім прийнятті. Пані Марія Пушкар і Анна Прокопюк вручили ювілятці дарунок від присутніх гостей. Під час несподіванки переведено збірку з чого на наш журнал „Промінь" призначено 25.00 долярів. Панні Анні Вікарчук бажаємо ще довгі літа прожити в добрім здоров'ї і щасті.

Присутна

ВИНДЗОР, ОНТАРІО
Відділ ім. Лесі Українки

Збори відбулися 21-го листопада 1971 року в залі соборної громади св. Володимира. Збори відкрила голова відділу пані Вероніка Костинюк і попросила присутнього о. В. Метулинського провести молитву. Після молитви „Царю Небесний" розпочато програму зборів.

Предсідницею була пані Лідія Лист, а секретаркою добр. Н. Метулинська. Предсіднице закликала присутніх, щоб однохвилинною мовчанкою вшанувати померлих членок. Відтак секретарка відчитала протокол з минулорічних зборів і приступлено до привітів.

Отець В. Метулинський привітав членок товариства і сказав, що цей рік був знаменним роком, не тільки для нашої громади, але й для всіх братніх організацій, що містяться при ній. „Цього року наш Храм було піднесено до чести Собору, а громаду до звання Соборної громади, з чого ми всі радіємо. Як також збудовано прекрасного іконостаса та прибано майже всі потрібні, церковні, меблі. Це все показує жертвенність і християнську згоду наших членів, вас жінок-матерів, що виявили свою любов до Церкви-Матері, й наслідком своєї праці склали велику пожертву на іконостас в сумі 4,000 дол., а пані Стефанія Заборонюк вишила чудові покривала на „тетрапод" та бічні „престоли" іконостасу. Взагалі, в кожному відтинку видно дбайливу працю жінок.

Після цього склав привіт заступник голови громади пан Т. Ранівський. Він привітав членок, а особливо подякував голові відділу за добру співпрацю з зарядом громади й побажав новому зарядові успіхів в наступному році.

Слідуючим вітав збори пан Юрій Торошенко, — голова Т.У.С. Він по щирім привітанню склав подяку в імени заряду Т.У.С. голові, пані В. Костинюк за добру співпрацю й побажав членкам успіхів, та щоб відділ справді дотримався кличу, якого привезли з з'їзду в Саскатуні, на слова Лесі Українки: „Життя або смерть", — рідної мови та всього, що з нею пов'язане.

Слідували звіти урядниць та комітетів.

Звітує рекордова скретарка пані Анна Букса: Відбуто дев'ять місячних зборів та шість засідань заряду. Цього року вписалося три нові членки. Наша величава імпреза „Відкриття Музею та показ історичних та народніх строїв", що відбулася весною, була головним проєктом нашої праці, до якого було покликано все наше жіноцтво, як також величаве відзначення „Сторіччя Лесі Українки".

В дальшому засягу праці відбуто чотири вечері-сморгесборґ. Особливо гарно й святково відбувалися вечері: різдвяна для членок, з обміном подарунків, йорданська для всієї громади та місійна в часі Великого Посту. Влаштовано дві вечері для пань, що прибули з історичними ношами. Спільне великодне свячене, весняний пікнік та бенкет з нагоди Візитації Впр. Владики Михаїла й посвячення іконостасу. Приготовлено один поминальний обід .

Влаштовано продаж вживаних речей, та добре підготовлено й перепроваджено громадський базар, в якому бере участь товариство. Комітет опіки над хворими відвідав і обдарував хворих різдвяними подарунками. Дуже добре було підготовлено й перепроваджено базар-шавер, — завдяки комітетові та всім членкам.

Впляновано новий проєкт праці, а це приготування та продаж вареників як засіб здобуття фондів для товариства. Цей проєкт скоро себе оправдав і досить збагатив нашу касу. Наші членки кожної середи роблять і продають вареники та працюють під час бінго, з чого маємо деякий прихід. Закуплено історичний одяг гетьмана І. Мазепи до Музею Східної Канади. Виділено пожертву на Різдвяні подарунки дітям Української та Недільної Школи та вислано пожертву на журнал „Промінь".

Організовано і перепроваджено впродовж шости тижнів писання писанок, як спосіб збереження цього виключно українського мистецтва. Вчасно виконано бюджет до централі СУК.

Наш відділ репрезентував себе на з'їздах та ювілеях: „Українського Голосу", на З'їзді в Саскатуні ,на Конгресі КУК у Вінніпезі ,вислали чотири делегатки на З'їзд СУК Східної Канади в Торонті, одну делегатку но Окружний З'їзд СУК в Сарнії, Онт. Союди, також, виїхав і дав концерт наш жіночий хор при відділі.

Касирка пані Марія Старух сказала, що звіт показує велику працю відділу та поважні суми вжиті на користь церкви, нашої молоді та розвитку товариства в складі Союзу Українок Канади. Загальний прихід — $6,973.82, загальний розхід — $6,973.89. В касі на кінець року — $945.93.

Пані Старух додала, що було ще пожертвовано на Музейну Фундацію та на СУМК-івську кампанію. Загально прихід був добрий.

Заступниця голови пані Галя Панчишак взяла на себе проєкт продажі вживаних речей і належно його виконала, брала участь в усіх приготуваннях обідів та бенкетів, заступала голову в її відсутності.

Звіт кореспонденційної секретарки добр. Надії Метулинської: написано три дописи до журнала „Промінь", і взагалі цей рік був досить багатий на кореспонденцію. Причини були: підготовка до відкриття Музею, Показу історичної ноші та ін.

Звіт голови відділу пані В. Костинюк: „Знову пройшов рік великої праці, який виказався успішним завдяки відданій праці вас, членок спільно з вашим зарядом. Відкриття Музею, при нашою відділі, показ історичної ноші, посвячення Іконостасу, а за ним і проголошення нашого Храму Собором, величавий концерт в Століття Лесі Українки", — все це робилося з великою участю нашого відділу. Я дуже вдячна всім урядницям і всім комітетам за добру співпрацю, дякую всім членкам, що добре відносилися на наш заклик. Пам'ятайте, що заряд лише такий добрий, як добрими є наші членки. Дякую отцеві Метулинському за оголошення, друкування й за духові поради. Дякую за вибір мене, як делегатку ,до Торонта й Саскатуну, з чого я була дуже вдоволена й багатто навчилася. Висловлюю своє вдоволення й подяку за співпрацю голові Соборної громади п. Миронові Друлеві, голові ТУС п. Ю. Торошенку, старшим і молодшим СУМК-івцям. Я чулася гордою за наших СУМК-івців бандуристів, як вони грали на концерті в Саскатуні, так само з нашого Соборного хору й бандуристів під керівництвом п. Є. Цюри, що ми даємо такі гарні концерти, не тільки в себе вдома, але на радіо й телевізії кожного року". Далі пані В. Костинюк закликала до доброї співпраці, на всіх відтинках нашого життя, для добра наших дітей і всіх українців. В імени контрольної комісії, пані Емілія Раркс висловила вотум довір'я уступаючому зарядові.

Пані Ольга Торошенко звітувала як представниця до КУК у Виндзорі. Вона була присутня на десятьох засіданнях, що відбулися впродовж року та на трьох ширших засіданнях з громадським комітетом в справі введення української мови при Виндзорському університеті. Була делегаткою на Конґрес КУК в Вінніпезі. Як культурно-освітня референтка, підготовляла програми концертів та займалася декорацією сцени.

Пані Іванна Іваночко, перше як секретарка Східної Екзекутиви СУК вітала збори в імени Східної Екзекутиви і склала побажання відділові. Звітувала вона також за Молодший відділ СУМК. Діти грають на бандурах, прислуговують на Богослуження, брали активну участь в базарі, а цього року в змаганнях, Драматичному Фестивалі, виграли перше місце.

Пані Оля Друль звітувала за Старший СУМК: СУМК-івці брали участь в „Лідершип Конференс" в Торонто, в „Бовлінг Турнамент" в Гамільтоні.

Володя Метулинський виграв „Бойс Гай Сінгел". Брали участь в Драматичному Фестивалі в Торонті й виграли три нагороди: „Найкращий Відділ", найкращий актор Володя Метулинський ,найкраща актор-

ка Вероніка Карпінець. В змаганнях „Кошівка" виграли трофею 1-ше місце. Брали участь в драмі на СУМК-івському З'їзді в Саскатуні й виграли друге місце з нагородою: найкраща акторка В. Карпінець, „супортінг Актор" з нагородою, Остап Торошенко. СУМК-івці беруть активну участь у житті громади, допомагають на бінго, беруть участь в усіх концертах, ходили з колядою, влаштували День Матері з чайним прийняттям для присутніх, подарували на Іконостас 500 долярів. В „Сторіччі Лесі Українки" на спільному концерті, влаштованому заходами КУК, Даруся Друль прочила реферат про Лесю Українку.

Пані М. Петрук і пані В. Бенса відвідали хворих по шпиталях та вдома і доручили їм Різдвяні подарунки від товариства. Пані Маруся Костів звітує, що Соціяльний комітет приготовив й подав вечерю на Різдвяну Забаву, приготовив чайне прийняття під час відкриття Музею, коли то приймали поверх п'ятсот гостей. Подавали каву й печиво після кожних місячних зборів.

Сестриці доглядали порядку в Церкві; Господині сумлінно виконували свої обов'язки в кухні; Телефонний комітет, особливо цього року мав дуже багато роботи, але вив'язався з цього обов'язку сумлінно.

Склад заряду на 1972 рік: голова — Вероніка Костинюк, 1-ша заступниця голови Галя Панчишак, 2-га заступниця голови — Марія Вахна, рекордова секретарка — Анна Букса, фінансова секретрка — Євгенія Кузук, касирка — Марія Старух, кореспонденційна секретарка — добр. Н. Метулинська.

Після цього господині подали каву.

Н. Метулинська, корес. секр.

Бл. п.
КАТЕРИНА КОРОПАТНІЦЬКА

В день 8-го серпня, 1972 року рознеслась сумна вістка, що в місцевій лікарні Сурей Меморіял упокоїлась на 68 році життя бл. п. Катерина Коропатніцька. Катерина Коропатніцька народилася 29-го лютого, 1904 року в місцевості Шіго, Саск. Походила вона з свідомої і патріотичної родини Круповських. Одружена з Іваном Коропатніцьким в лютім, 1927 року. В тій же місцевості, молоде подружжя щасливо провадили своє родинне і господарське життя на фармі. Від самих початків заснування УГПЦеркви в Саскачевані, включилась до активної громадської праці, як членка своєї Рідної Церкви працюючи з мужем Іваном, як одні із перших щирих і жертвенних членів, а водночас і виховуючи своїх діточок, защіплюючи в них любов і пошану до всього рідного.

Року 1942-го родина Коропатніцьких перенеслась до Бр. Колюмбії на стале замешкання у Валей. І тут першими турботами Катерини Коропатніцької, крім родинних, було заснування церковної громади та, щоб збудувати Божий Дім, до якого вона любила ходити як побожна християнка. Вона постійно турбувалась за долю рідної організації й Української Православної Церкви, для якої жертвувала повнотою її щирого серця.

Вона, як одна з перших членок Союзу Українок Канади та бувша голова жіночого товариства, яке було засноване при громаді Успіння Пресв. Богородиці у Валей, а опісля членка і голова жіночого товариства при громаді Св. Ап. Петра й Павла в Бернабі, де вона багато вложила своєї муравлиної праці, яка під її вмілим проводом проходила з добрим успіхом.

Вона як побожна християнка у важкій недузі, яка була для неї довготривалою і відчуваючи свій вже недовгий вік тут на землі, прийнявши Св. Таїнства Сповідь і Причастя, спочила в Бозі, як глибоко віруюча людина.

Похоронні відправи відбулися в четвер 10-го серпня у Похоронному Заведенні у Валей, відслужили Заупокійну Панахиду о. Прот. І. Гикавий з місцевим о. настоятелем Прот. П. Блажуком під спів церковного хору при великім числі вірних і родини .Після Панахиди похорону проповідь і співчуття для родини висловили оо. настоятелі.

Другого дня в п'ятницю 11-го серпня, в год. 9.30 рано була відслужена Заупокійна Св. Літургія з чином похорону, в Українській Православній Церкві Успіння Пресв. Богородиці. Св. Літургію служили згадані священики під спів церковних хористів з участю дяка п. Ю. Воронюка, та з присутністю багато прибувших вірних і родини покійної. Прощальне слово виголосив о. Прот. П. Блажук Тіло бл. п. Катерини Коропатніцької похоронено на цвинтарі в Валей В'ю, в Ньютон, а відтак відбулася поминальна тризна в домі, де і проживала покійна.

У важкім горі і смуткові залишила покійна горем прибитих: мужа Івана, дві донечки, Лусі і Анелю, шість синів: Дмитра, Петра, Володимира, Євгена, Вилмера і Івана; дванадцять унуків і два правнуки, п'ять сестер: Анну, Марію, Павліну, Зеновію і Ірину, та сім братів: Георгія, Федора, Василя, Елмера, Петра, Володимира і Якова.

За свого земного життя бл п. Катерина була людиною зо щирим материнським серцем не лише в родині, але й до кожного, хто її знав. Була веселої вдачі, виявляла свою щирість і глибоку характерність з прикметою високої інтелігентности зразкової людини, що любила Рідну Церкву, церковний спів та вміла примірно жити з усіма.

У пам'ять дорогої дружини, мами і бабусі, родина склала від себе на нев'янучий вінок $60.00 на українську пресу, яку призначено по $20.00 на „Вісник", „Український Голос" і жіночий журнал „Промінь". У глибокім смутку для родини висловлюємо сердечні співчуття по втраті дорогої дружини, мами і бабусі, а для покійної нехайже Милосердний Господь приділить її місце упокоєння в блаженнім житті між праведниками в Своїм Небеснім Царстві і подасть Її ВІЧНУЮ ПАМ'ЯТЬ!

о. П. Б.

Овочева сирівка

Потрібно на 4—6 осіб:

1 помаранча,
2 грушки,
2 банани,
½ ф. винограду,
1 яблуко,
2 бросквині,
сок із цитрини
цукор,
1 шклянка солодкої сметанки.

Частинки помаранчі покраяти. Яблука, грушки і бросквині почистити і покраяти у пасочки. Банани покраяти в кружки. Виноград ооббирати зі шкірки і вийняти зернятка. Додати сок із цитрини і цукор до смаку. Вимішати. Залишити у холодільні на кілька годин перед подаванням. Подавати з битою сметанкою.

Бл. п. Є. ЧУПРУН

Дня 12 квітня, 1972 року попрощала цей світ одна з членок відділу Союзу Українок ім. Доньки України в Монтреалі, мама двоїх своїх дітей і бабуня онуків (чоловік Іван вже покійний) бл. п. Є. Чупрун.

Є. Чупрун народилася 26 січня 1916 року в родині Пилипа й Анни Русинів у Монтреалі, які були одні з перших організаторів Собору Св. Софії в Монтреалі, отже дочка виростала у свідомій українській родині. Освіту закінчила в Монтреалі а при тім виростала вона в рідним громадським середовищі при Соборі Св. Софії. Тут вона належала до церковного і світського хору, брала участь в театральних виставах, була членкою аматорського гуртка, учащала на лекції та виступи в українських народніх танцях і належала до студентського клюбу.

Вийшовши заміж за Івана Чупруня, вступила у членки відділу Союзу Українок ім Доньки України. Крім різних обов'язків у відділах Є. Чупрун відзначилась активною працею в Червонім Хресті під час другої світової війни, репрезентуючи там відділ Доньки України.

Похоронні відправи — панахиду і Богослуження відслужив о. Ігор Куташ 15-го квітня в Соборі Св. Софії, який прощав покійну, підкресливши її заслуги громадянки-християнки, матері і дружини. На цвинтарі від громади прощав покійну п. Андрій Гукало. Тіло бл. п. Є. Чупрун спочило на цвинтарі Мавнтрояль поруч могили чоловіка Івана Чупруна.

Після похорону відбулись жалібні поминки в домі сина покійної Тараса Чупруна.

Бл. п. Є. Чупрун залишила в жалібнім смутку сина Тараса, невістку, дочку Віру і зятя, двох братів — Івана і Мирослава, братову Оксану, з якою дуже близько жила, дві сестрі — Марусю Кембал у Торонті і Олесю Гоменюк у Монтреалі, троє внуків по синові, багато ближчої і дальшої родини та багато приятелів.

У пам'ять матері на нев'янучий вінок син Тарас Чупрун склав $10.00, других $10.50 склали брати, дочка і сестри — разом $20.50 на журнал „Промінь".

Приятелька

ПРАЦЯ У ВІДДІЛІ СВ. ОЛЬГИ У ВЕРНОН

Зимовий сезон має багато завдань для жіноцтва і починаючи працю після річних зборів членки приготовлялися до Різдва, почистили і прибрали церкву. Під час Різдвяних Свят членки ходили колядувати, а на Йорданські Свята приготовили спільну вечерю. З початком лютого сходини вечірки відбувалися кожного тижня у середу у церковній залі, де членки працювали над проєктом ковдри, інші писали писанки і вишивали.

У неділю, 27-го лютого у Народнім Домі відбувся концерт в честь двох письменниць, Лесі Українки і Ольги Кобилянської. Програма почалася піснею „О Україно" — діти Рідної Школи; вступне слово — Марія Попович; деклямації виконали такі діти: М. Шумей, Р. і Т. Конапада, Т. Міцюк, І. Сидорчук, М. Д. і С. Драбюки. Читання віршів присвячені О. Коблянській. Соня Кіндрачук і Линда Бидулька, а вірш Лесі Українки Олена Демко. Реферати прочитала Павліна Кіндрачук. Піяно — сольо відограли такі: Орися Рибалка, Євген і Василь Рибалка, Таня Капіцький, і Д. Страйкер. СУМК дівчата відспівали „В кінці греблі" і „Ой весно", хор рідної школи відспівав „Проминула вже весна". Акордян сольо — Тарас Микитюк. Тріо відспівали діти родини о. О. Рибалки.

Кінцеве слово виголосив о. Рибалка. Програмою керувала Н. Микитюк, пісні приготовив П. Кіндрачук, а дек. пані М. Стан і Павліна Кіндрачуки.

Продовжувалися вечірки і приготовлення до Великодня. Один вечедок був призначений на вироблення і печення пасок. Домашнє Великодне печиво відбувалося 1-го квітня у місті, яке було дуже успішне. У Великодну п'ятницю посвячено паски і писанки і доручено старшим членам і членкам як також і до шпиталю.

Заходом членок товариства улаштовано вечерю в честь „День Батька", яка відбулася коло Церкви, бо був дуже гарний весняний вечір. Тут відбулася розігравка ковдри, яку членки під проводом Комітету Мистецтва закінчили на вечерках і на другу нагороду подушку, що її подарувала пані Є. Шмир. Прихід з продажі білетів був $141.40.

Ще на місці згадати, що перший раз, заходом голови і культурної референтки на двохмісячних зборах відділу були запрошені промовці — д-р Прокопет, наш лікар, який є секр. церковної громади, дав дуже цікаву доповідь на тему „Серцеві недуги і дієта для старших людей". У травні пан Іван Стан, який є пасічником виголосив цікаву інформацію про пасічництво. По обох промовах були запитання і відповіди. У червні на Культ.-осв. частині зборів були прочитані реферати про Івана Франка. Павліна Кіндрачук, а про С. Петлюру О. Я. Рибалка. Так закінчилася перша половина року невтомленої праці відділу Св. Ольги у Вернон.

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ ВАЛЕЙ, БР. КОЛЮМБІЯ

В неділю, дня 12-го березня ц. р., приналежні членки й членкині Української Православної Громади в Валей, при участи складових організацій СУК, СУМК, УВК величаво відзначили роковини, українського національного поета Тараса Григоровича Шевченка.

У вщерть переповненій вірними і молоддю церкві після Літургії о. настоятель відслужив Панахиду під спів церковного хору, яким керувала пані А. Залубняк. В часі Панахиди взяли участь з національними прапорами члени УВК, під проводом Полковника п. Т. Грінченка, отамана 5-ої Станиці місцевого Відділу ім. гетьмана Пилипа Орлика.

Після урочистого торжества відправи Св. Літургії і Панахиди всі прибувні перейшли до Українського Православного Осередку — парафіяльної авдиторії, в якій заходом наших працьовитих членкинь Жіночого Товариства, якого є головою пані Раїса Демчук приготовлено скромний обід.

По обіді, в годині 2-ій розпочато святочну академію, концертовою програмою. До цієї програми у більшій

мірі причинилися члени церковного хору з своєю диригенткою, молодь СУМК і учні Рідної й Недільної Школи.

Академію концертовою програмою розпочато на тлі мішаного церковного хору, який величаво відспівав „Заповіт". Вступне слово сказала панночка Фіялка Островська, голова СУМК місцевого відділу ім. Леоніда Білецького. А святочною програмою керувала пані Софія Островська, голова Нарзірної Ради СУМК.

Дальше слідувала пісня „Заросли Шляхи"..., відспівано церковним хором, від делікатного „піянісімо", до могутнього „фортісімо", що чим попереджено супровідну точку рецитації з поеми Т. Г. Шевченка: „За байраком байрак.

Хор молоді СУМК, з учнями Української й Недільної Школи, що відспівав дві пісні зі слів Т. Г. Шевченка „Ой три шляхи", і „Встає хмара за лиману", під управою о. капеляна П. Блажука.

Віддеклямував пірш „В Тарасове Свято", учень Української Школи Олександер Коновальчук, а поему „Розрита могила", віддеклямувала, рецитаторка Маруся Блажук, з доброю дикцією і зворушливим чуттям, що не в одного на очах прояснілись сльози. Не менше зворушливо продеклямувала „Пролог" „На пошану" Т. Г. Шевченку пані Олександра Мельник. Глибокий змістом реферат виголосила пані Марта Лебедович, секретарка місцевого Відділу СУМК ім. Ольги Кобилянської в Валей.

По цім слідувало дві деклямації у виконанні Наталі Грицюк „На Роковини Шевченка", і Катрусі Лисак з поеми „Іван Підкова", ці обидві рецитаторки - студентки вив'язалися знаменито зі своїх завдань. Також супровідними точками на програмі було, відспівано дві пісні, у виконанні збірного хору молоді СУМК, і учнів Рідної й Недільної Школи, а саме: „Думи мої" і „Поклін Тобі Тарасе". Вдруге виступив церковний хор і величаво проспівав „Туман хвилями" і „На високій дуже кручі", „Іван Підкова" доповнив рецитатор Д. Мацелюх. Відтак деклямацію „У Тарасові роковини", проказала студентка Марта Грицюк, а з поеми „Чигирин" продеклямував Є. Левицький, член УВК.

Заключне слово сказав отаман 5-ої Станиці УВК, полк. Трохим Грінченко, який своїм щирим патріотичним закликом, до многозібраних присутніх, (заапелював), сказавши: „щоби були вірні отим величним ідеалам, що їх видав і проголосив наш великий Батько Тарас, що „Встане Правда, встане Воля, і Тобі Одному, поклоняться всі язики, вовіки і віки, бо і ще „Встане Україна. І розвіє тьму неволі, світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі діти". Так і нам українському народові треба і ще дальше стояти немов на стійці і дальше повинні ми змагатися і боротися тим духом величі, великого поета українського народу, який закликав його до волі: „Борітеся — поборите, вам Бог помагає!"

Величаве Шевченківське Свято закінчено відспіванням національних гимнів Канади й України.

О. П.

ЗАПРОШЕННЯ НА З'ЇЗД

Провінційна Екзекутива С.У.К. на Б. Колюмбію запрошує делеґаток, членок, членів, молодь та гостей взяти участи у надходячому восьмому З'ЇЗДІ Провінційної Екзекутиви С.У.К. на Б. К. та складових організацій С.У.К., який відбудеться у Ванкувері 28 і 29 жовтня 1972 р. З'ЇЗД очолить голова Централі С.У.К. — достойна пані Л. Івасюк з Едмонтону. Просимо відділи подбати, щоб ваша організація була відповідно репрезентована.

ЗА ПРОВІНЦІЙНУ ЕКЗЕКУТИВУ:

М. Вакалюк, голова,

К. Бублик, кореспонд. секр.

Повідомлення

Провінційний З'їзд Союзу Українок Канади на Манітобу відбудеться в днях 10, 11, 12-го листопада, 1972 року в Вінніпеґу, разом з складовою організацією Т.У.С. в провінції та Річними Зборами Колегії св. Андрея.

Запрошуємо відділи в Манітобі та західнє Онтеріо приготовлятись до чисельної участи в цім З'їзді. Членство і зацікавлених щиро запрошуємо.

Повніша програма буде подана в наступнім числі журнала і в „Українськім Голосі".

ЗА ПРОВІНЦІЙНУ ЕКЗЕКУТИВУ В МАНІТОБІ:

М. Білоус, голова **А. Назарович,** кореспонд. секр.

Ангельський цитриновий пай

Пів горнятка білків (4 великі білки),
одна четверта ложечки соли,
1 ложечка оцту,
1 і четверта горнятка цукру,
1 горнятко густої солодкої сметани,
пів ложечки ванілії.

Вбивати білки аж стануть добре шумувати. Додати сіль і оцет. Дальше вбивати аж піна стане тугою. Ступнево додавати 1¼ горнят цукру, даючи по дві ложки цукру кожного разу. За кожним разом добре вбивати аж зужиється цукор. Піна має бути туга й вилискуюча. Від доброго вбивання і малих дайок цукру залежить успіх піни. Виложити піну на вимащену і посипану мукою цалеву форму. Піну розгорнути більше на боки, щоб боки були трохи вищі від середини. Пекти у вільній печі (275 ступнів) одну годину. Коли готове, сейчас вийняти з форми, щоб пізніше не прилипло. Охолодити.

Сметанку вбити на туго. Посолодити двома ложками цукру й додати ванілію. Виложити половину вбитої сметанки на спечену білкову піну. На верх того дати холодну цитринову начинку. Верх прикрити рештою вбитої сметанки. Подавати на стіл сейчас, або охолодити в холодільнику і подавати пізніше. Цей припис вистарчає на шість осіб.

Цитринова начинка до пая

Вбити чотири жовтки до білости. Додати одну третю горнятка цукру і дальше вбивати. Цукор давати малими дайками і за кожним разом вбивати. Додати дві ложечки тертої цитринової шкірки і три ложки цитринового соку. Варити над парою від пять до сім мінут, мішаючи весь час. Маса має трохи згуснути. Охолодити.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Фальшивий заяць

Потрібно на 8-10 осіб:

¾ ф. волового, меленого мяса
¾ ф. свинячого, меленом мяса
4 грінки білого хліба
1 мала цибуля
1 ложка товщу
1 яйце
1 білок
сіль, перець
4 ложки води
4 серна цілого перцю
1 лавровий листок
2 ложки товщу
2 ложки тертої булки
2 склянки сметани
2 ложки музи

Намочити хліб у воді, видушити, змолоти й додати до мяса. Цибулю дрібно посікти, підсмажити на товщі на зовсім ясну краску. Смажену цибулю, білок і яйце додати до м'яса та соли й перцю до смаку. Додавши воду, дуже добре виробити, щоб творило одну суцільну масу. Виложити на стільницю, посипану булочкою і виробити рівненький валок. У посудині добре розігріти товщ та вложити на нього мясо. Пекти на 450 ст. впродовж 20 хвилин. Коли прирумяниться, влити трохи води, дати перець, лавровий листок і пекти впродовж 45 хвилин на 350 ст. Потім залити сметаною, розколоченою з мукою, нехай раз закипить.

Вибрати мясо на стільничку і покраяти в скибки. Уложити на полумиску і залити перецідженою підливою. Подавати з галушками або кашею та буряками.

Корж із сира

Потрібно:

¾ горнятко цукру-мучки
¾ горнятка сира
¾ горнятка борошна (муки)

На овочеву пінку:

¾ горнятка цукру-мучки
3 ложки квасноватої мармоляди
3 білки
1 цитрина (сок)

Перетерти сир через сито (сир повинен бути сухий), висипати борошно на стільницю і пересікти з маслом на одноцілу масу. Додати сира й скоро замісити тісто. Лищити в зимному місці на пів години. Потім розтачати грубо, на палець, виложити на листі (блясі) і пекти в гарячій печі (на 400 ст.) чверть години. Коли прохолоне, наложити пінку.

Овочева пінка: Вбити шум із білків, вимішати з цукром-мукою, додаючи потрохи. Наприкінці додавати потрохи мармеляди і вбивати, аж зробиться густа маса. додати соку з цитрини.

Юшка з бросквинь

Потрібно на 6 осіб:

1 ф. бросквинь
1½ л. води
4-5 ложок сметани
1 ложка картопляної муки.

Бросквині помити, покраяти, розварити враз із лушпиною та кісточками і перетерти через ситко. Розколотити муку в воді і залити тим юшку, нехай закипить. Зняти з вогню, додати сметану ,цукру до смаку, вкинути кілька кісток, кусник цитринової шкірки і застудити.

Начинювані помідори

Помити достиглі, червоні помідори, зрізати вершок з короною, а середину вибрати ложечкою, лишаючи стінку на чверть цаля грубости. При тому треба вважати, щоб не ушкодити стінки. Посолити помідорові шкаралупки внутрі і перевернути на тарілку, щоб рідина зійшла. Вибрану пульпу з помідорів посікти або перетерти через ситко, щоб відділити зернятка, і вживати до начинки та підливи.

Начинку приготовити, яку хто бажає. Коли є варене або печене мясо, посікти його дрібно або змолоти. Додати трохи помідорової пульпи, тертої булки, усмажену цибульку і заправити начинку до смаку сіллю і перцем. Начиняти тим помідори, прикриваючи верх булкою, змішаною з маслом. Уложити начинені помідори у вимащену посуду, а дно покрити оставшою пульпою з помідорів. Накрити і пекти в мірній печі (375)20 хвилин, тоді зняти покришку і далі пекти 10 хвилин.

Замість мяса начинку можна зробити з рижу. Зготовити риж на сипку кашу. Присмажити дрібно січену цибулю і зелений або червоний солодкий перець в маслі і змішати з рижом. Додати трохи тертого жовтого сира, помідорової пульпи і заправити до смаку сіллю, перцем і кропом. Начиняти помідори і пекти як подано вище.

Начинки до помідорів можуть складатися з комбінацій ріжних пожив .Наприклад, грибки з мясом, або комбінація городини — підсмажена в маслі дрібно січена або стерта на терці городина як цибуля, пастернак, селера, солодкий перець, морква. Кожна господина може виробити собі свою улюблену начинку, відповідно до смаку родини.

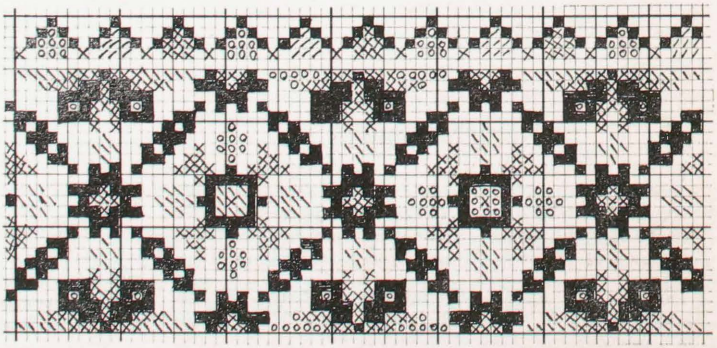

■ — чорна
/ — зелена
o — жовта
x — червона

Взірець до модерної хлопячої сорочки.

Музей Торонто Філія.

GO AHEAD! BUY CANADA SAVINGS BONDS

START SOMETHING GOOD TODAY

Розпічніть сьогодні щось добре із Канадськими Щадничими Бондами! Вони є призначені для забезпечення Вашого майбутнього, щоб воно було безтурботнім. Канадські Щадничі Бонди є безпечні. Їх пітримують всі багатства Канади і вони платять добрі відсотки рік за роком.

Нові Канадські Щадничі Бонди дають 7.30 пересічного річного відсотку, якщо дотримані до реченця зрілости. Кожний 100-доляровий бонд починається від $5.50 відсотків у першому році, платить $7.00 відсотків у другому році, $7.50 відсотків у кожному із наступних чотирьох років, а тоді платить $7.75 відсотку в кожному із останніх шости літ. Щобільше, ви можете зібрати відсотки від відсотків, і на протязі 12-ти лишень років, ваших 100 долярів може підрости до $233.25.

Канадські Щадничі Бонди — це негайна готівка. Їх можна кожночасно інкасувати по їхній повній номінальній вартості з добавком зароблених відсотків.

Канадські Щадничі Бонди є легко купити. Вони є до набуття в сумах від $50.00 до максимальної висоти $50,000.00. Ви можете їх купити в троякий спосіб:

(а) за готівку — на місці вашої праці, в банку, або через інвестицію
(б) на сплати, через Плян ощадности платні там, де ви працюєте
(в) на сплати, через Місячний плян ощадности там, де маєте своє банкове конто чи інвестиції.

Ступайте вперед! Розпічніть щось добре сьогодні! Купіть Канадські Щадничі Бонди.

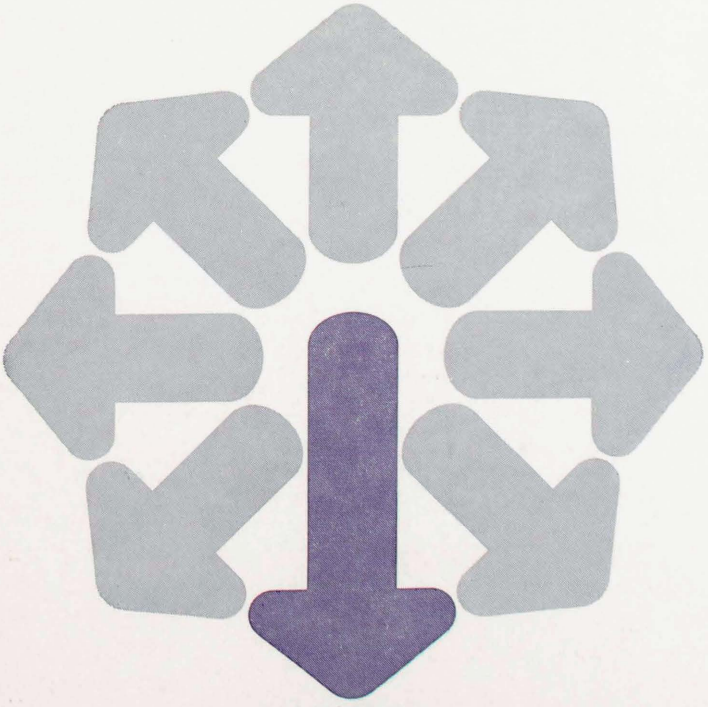

7.30%

ПЕРІОДИЧНИЙ РІЧНИЙ ВІДСОТОК ДО РЕЧЕНЦЯ ЗРІЛОСТИ

CSB-72-8

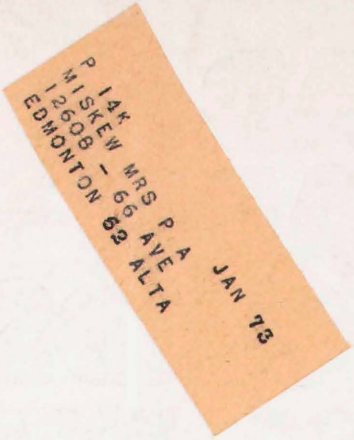

Учителі – Вихователі – Родичі

Щойно вийшла з друку нова підручна книга

„УКРАЇНА — ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДЛЯ МОЛОДІ"

Видано її заходами Об'єднання Православних Сестрицтв у США. за редакцією

Людмили Івченко-Коваленко

Про цю працю, про її підготовку багато писала українська преса. І це вправді цінна підручна книга для кожного українського дому, а вже зокрема для такого, де виховуються діти і молодь.

Є це багато ілюстрований підручник-енциклопедія, в якій знаходяться такі розділи: географія, археологія, історія, література, театр, музика, образотворче мистецтво, народне мистецтво, архітектура, наука і техніка, сільське господарство, промисловість, заповідники та інше.

Енциклопедія видана на добрім папері, в полотняній мистецькій оправі, великого формату. Стор. 271. Ціна $15.00 американських.

Замовляти:

Mrs. A. SELEPYNA
680 Stuyvesant Ave.,
Irvington, N. J. 47111, USA.

НОВИЙ КОЛЬОРОВИЙ ПОРТРЕТ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Розміром 14x19 в натуральній і зеленавосиній барвах, спеціяльно виданий у 100-ліття народин поетки, надається для заль, шкільних кляс, інституцій, бібліотек та бюр — роботи мистця **Галини Когуської.**

Ціна $3.00 з пересилкою.

Замовлення разом з переказом посилати на адресу:

Mrs. N. Kohuska
P. O. Box 3551 Sta B.
Winnipeg 4, Man. Canada.

ТРИ СИЛЬВЕТКИ

В цій книжці широко описано про життя і творчий шлях Марка Вовчка, Л. Українки і О. Кобилянської. Поручуємо „Три сильветки для прочитання членкам, для тих, що будуть готовити реферати, для спільного читання на вечорах.

Цю книжку опрацював кілька років тому проф. Леонід Білецький. До редакції „Промінь" звертаються поодинокі читачі за інформаціями за подібними матеріялами. Щиро поручаємо її всім зацікавленим

Ціна її $1.50.

Замовляйте

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
№ 2—10168—100th St.
Edmonton 15, Alberta

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ

Ви можете набути в нас збірник пісень на слова Лесі Українки, ювілейне видання Союзу Українок Канади. Пісні зібрали й упорядкували: Петро Пауш і Анна Ференсів (добр.).

Збірник містить ноти на 27 пісень. Музика різних композиторів: С. Рудича, Ю. Іщенка, С. Яременка, Я. Степового, О. Колісниченка, В. Кирейка, Ю. Рожавської, Д. Січинського, М. Дремлюги, М. Жербіна, А. Лазаренка, Т. Сидоренко-Малюкова, М. Лисенка, К. Стеценка, Г. Гембери, І. Білогруда, Г. Майбороди .Біографічний нарис про поетку — Л. Хорош-Ґреґорі. Мистецьке оформлення — Дарія Бродгед.

Видано на дорогім папері, в полотняній синій обкладинці. Стор. 112, Ціна $10.60.

Замовлення посилати:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
10168—100th St.
Edmonton 15, Alta.

Маю до збуту взірець вишиваної хрестиками молитви „ОТЧЕ НАШ".

Вишита молитва є відповідна для дому або залі.

Ціна одного примірника .25 ц. з пересилкою.

Писати на адресу:

Mrs. O. SENCHUK,
1625 Cadillac Street,
Windsor 15, Ont.